

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

2.BASKI
2011

ENSAR KÖSE

MUT

CLAUDIOPOLIS

M U T

CLAUDIOPOLIS

Ensar Köse

ISBN: 975-00268-0-2

1. Baskı

İstanbul, Eylül 2005

2. Baskı

İstanbul, Ekim 2011

Copyright ©

Mut Belediyesi

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Editör

Murat Sözeri

Fotoğraflar

Ensar Köse

Kapak Tasarımı

Sedat Yazılıtaş

Baskıya Hazırlık

İDEAL KÜLTÜR YAYINCILIK

Çatalçeşme Sk. No: 50/4, Cağaloğlu/İSTANBUL

(0212) 528 85 41

Baskı ve Cilt

KARİST BASKI ÇÖZÜMLERİ LİMİTED ŞİRKETİ

Turgutreis Mah. Barbaros Cad. Tekstilkent G-2 Blok, No: 331

Sertifika No: 22827 Esenler/İSTANBUL

Tel: (0212) 438 08 32 Faks: (0212) 438 32 07

**MUT BELEDİYESİ
KÜLTÜR YAYINLARI**

MUT / MERSİN

Tel : (0324) 774 27 27 (Santral)

Faks : (0324) 774 23 39

<http://www.mut.bel.tr>

ENSAR KÖSE

M U T

CLAUDIOPOLIS

Ensar KÖSE

1970’de Mut ilçesinin Esen köyünde doğdu. İlkokulu köyde, ortaokul ve liseyi Mut Lisesi’nde okudu. Liseyi bitirdiği yıl (1988) kazandığı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nden 1991’de mezun oldu. Aynı üniversiteye bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalında, *XVIII. Yüzyıl Başlarında Kafkaslar’da Nüfuz Mücadelesi* adlı teziyle Yüksek Lisansını tamamladı. Memuriyeti dolayısıyla uzunca süre ara verdiği akademik kariyerine, aynı üniversitede Doktora programına katılarak yeniden döndü. *Âyânlar Çağında İçel Sancağında Sosyal Hareketlilik* başlıklı Doktora Tez çalışması hâlen (2011) sürmektedir.

2008’de Mut Belediyesi Kültür Yayınlarından çıkan, Mut’un köylerini tanıtan *Mutlu Köyler* adlı bir kitabı vardır.

S U N U Ş

Belediye Başkanı olmakla gurur duyduğum Mut, yaklaşık 2 bin yıllık bir şehirdir. Eski adı “Claudiopolis” olup, Roma İmparatorluğu zamanında M.Ö. 39’da kurulmuş ve M.S. 41-42’de şehir statüsü kazanmıştır. Daha sonra birçok farklı uygarlık buralara hâkim olmuştur. Bu uzun tarihî geçmiş, bugüne zengin eserler ve kültürel değerleri miras bırakmıştır.

Şehrimizin bütün bu zenginlikleri fark edildiğinden Mut Belediye’si, Avrupa Birliği bünyesinde oluşturulan Tarihî Kentler Birliği’ne üye olarak kabul edilmiştir. Bu, şehrimiz için büyük bir onur olduğu gibi, aynı zamanda şehrin yöneticilerinin omuzlarındaki sorumluluğu bir kat daha arttırmıştır. Çünkü hem bu zengin tarihsel mirası korumak, hem de gelecek nesillere aktarmak görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyayız.

İşte bu görev ve sorumluluğun bir gereği olarak, geçmiş yönetimler döneminde yapılmış olan kültürel faaliyetleri artırarak devam ettiriyoruz. Böyle köklü geçmişe sahip bir ilçenin tarihini, sağlam kaynaklara dayanan ve doğru bilgi veren ilmî eserlerle tanıtmak ve aynı zamanda gençlere, yaşadıkları yerin tarihini böyle kaynaklardan öğrenilmesine yardımcı olmak biz yerel yöneticilerin asli görevlerindendir. Biz de bu görevi büyük bir memnuniyetle yerine getirme çabasındayız.

Mut Belediye Başkanlığı’nın desteğiyle Ensar Köse ve Doğan Atlay tarafından hazırlanan *Mut (Claudiopolis)* kitabı, 2005 yılında Belediyemiz Kültür Yayınlarından çıkmıştı. İlçe halkımız ve özellikle de öğrenci ve öğretmenlerimizden yoğun ilgi gören bu kitabın ilk baskısı tükendiğinden, yeniden basılması zarureti ortaya çıkmıştır. Kitabın yeni baskısında, ilk baskıda oldukça kısa hacim kaplayan “Mut Folkloru” hakkındaki bölüm çıkarılmış ve böylece kitap, sadece “Mut Tarihi”ne ait bir eser halini almıştır. Folklorla ilgili kısmın çıkarılma nedeni, kitabın yazarı Ensar Köse’nin teklifi üzerine olmuştur. Çünkü en az tarihi kadar zengin olan Mut Folkloruna, bu kadar geniş kapsamlı bir kitap içinde, sadece bir bölümün ayrılmış olması, bu bölümü ikinci plana itmiştir. Hâlbuki Mut Folkloru, tek başına bu hacimde bir kitabı hak edecek zenginliktedir. Bu nedenle yine Belediyemizin desteğiyle daha önce ilçemizin değerli folklor insanı Süray Vural tarafından hazırlanan ve Belediyemiz kültür yayınları arasında çıkan *Yaktım Mangalımı (Hanım Ayş’a)* adlı kitabın, başta Doğan Atlay olmak üzere Mut folkloruna gönül vermiş hemşehrilerimizin katkılarıyla daha da zenginleştirip, belki de birkaç ciltlik ansiklopedi olarak hazırlanması ve ilçe halkının istifadesine sunulması en büyük dileğimdir.

Başta kitabın yazarı olan Ensar Köse olmak üzere, bu kitabın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese çok teşekkür eder; tüm Mut halkımızın bu değerli eserden en iyi şekilde yararlanacakları ümidi ve temennisiyle saygılar sunarım.

Murat ORHAN

Mut Belediye Başkanı

Mut/Mersin - Temmuz 2011

**Çanakkale Savaşı’nda bu vatan için şehit düşen “Mutlu”
hemşehrilerimizin aziz hatıralarına ithaf...**

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Park Müdürlüğü
Eceabat / ÇANAKKALE

SAYI : 09.MP.1/ 22
KONU : İsim Listesi

24.01.2005

MUT BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
MUT/MERSİN

İLGİ : 24.12.2004 Tarihli Yazınız.

24.12.2004 tarihinde Müdürlüğümüze göndermiş olduğunuz yazınızda istenilen Mut İlçesine ait Şehit İsimleri ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ayhan CAN
G.Y.T. Milli Park Müdürü

EKİ : 1 Tk. İsim Listesi

155 Toplam

Gelen Yürürlük : 24.12.2004
Gelen No : 022 Kal. Müd.
Gönderen Kurum : 01.02.2005
Gönderen Tarih :
Gönderen Adı :
Gönderen Adı :

TELEFON Santral : (0 286) 814 11 28
Direkt : 814 10 25
FAX : (0 286) 814 17 30
E-Mail : gelibolumpmud@milliparklar.gov.tr

Mut ilçesine ait Sıhıt isimleri

TÜMEN	ALAY	TABUR	BÖLÜK	BABA ADI	ADI	SINIF	RÜTBE	İL	İLÇE	BELDE	KÖY	GÜN	AY	YIL
0	47	2	7	CEBUR MEHMET	ABDULKADIR	---	ÇAVUŞ	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	47	2	7	ÇOPUR MEHMET	ABDULKADIR	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇÖMELEK	24	5	1331
0	47	2	5	HACI MAHMUT	ABDULLAH	---	ONBAŞI	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	NARLI	24	5	1331
0	47	2	5	MEHMET	ABDULLAH	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	24	5	1331
0	0	0	0	MEHMET	ABDULLAH	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	YAPINTI	5	3	1331
0	47	2	0	MEHMET ALI	ABDULLAH	---	---	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	KIŞLAKÖY	19	5	1331
0	0	0	0	ALI KAHYA	ABDURRAHMAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	GEÇİMLİ	11	3	1332
0	0	0	0	BORAZAN MEHMET	ABDURRAHMAN	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	KELCEKÖY	28	4	1331
0	47	2	0	POYRAZ MEHMET	ABDURRAHMAN	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	28	4	1331
0	0	0	0	KARA ÇOBAN MEHMET	ABDÜLKERİM	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	---	21	7	1331
0	47	2	5	MEHMET	ABDÜLKERİM	BORU	ONBAŞI	İÇEL	MUT	---	PALANTEPE	21	7	1331
0	125	0	0	ALI	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	6	3	1331
0	6	6	2	ALI KAHYA	AHMET	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	KIŞLAKÖY	28	2	1331
0	0	6	2	ALI KETHÜDA	AHMET	İSTİHKAM	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BOZDOĞAN	26	10	1331
0	47	2	5	DELİ ALI	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KIRKAVAK	5	3	1331
0	47	2	6	İBRAHİM	AHMET	---	ÇAVUŞ	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	47	2	8	İBRAHİM KETHÜDA	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	GEÇİMLİ	28	5	1331
0	47	2	6	KARA İBRAHİM	AHMET	---	ÇAVUŞ	İÇEL	MUT	---	---	20	5	1331
0	47	1	0	KARAMOLLA İBRAHİM	AHMET	---	---	İÇEL	MUT	---	---	19	7	1331
0	47	2	6	MEHMET	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	MİRAHOR	24	5	1331
0	0	0	12	OSMAN	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	16	6	1331
0	0	0	0	OSMAN EFENDİ	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	MİRAHOR	10	7	1331
0	48	3	9	VELİ	AHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	TOPLUCA	2	3	1332
0	47	2	6	AHMET	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	0	0	0	BUYUK OSMAN	ALI	---	---	İÇEL	MUT	---	---	0	0	0
0	47	2	0	DERİŞ ALI	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	6	3	1331
0	47	2	0	GÜMÜŞ MEHMET	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BOZDOĞAN	6	3	1331
0	47	2	7	HACI MEHMET	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	24	5	1331
0	47	3	0	MEHMET AK KAHYA	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	KIŞLAKÖY	19	6	1331
0	47	2	7	TOSUN MEHMET	ALI	---	---	İÇEL*	MUT	MERKEZ	BOZDOĞAN	6	3	1331
0	48	1	1	YAKUP MEHMET	ALI	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	21	5	1331
16	48	2	5	HÜSEYİN	ALI DURMUŞ	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	---	---	1	3	1331
0	0	0	0	DURMUŞ	ALI HASAN	---	---	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	ÇAKALLI	30	3	1331

0	0	0	0	0	HASAN	ÇOBAN HALİL	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	GEÇİMLİ	6	3	1331
0	47	3	3	3	ABDULLAH	DURMUŞ	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	5	4	1331
0	47	2	7	7	ALİ	DURMUŞ	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	15	4	1331
0	48	2	5	5	HÜSEYİN ALİ	DURMUŞ	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	26	5	1331
0	47	3	0	0	TOPAL CA ABULLAH	DURMUŞ	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	11	5	1331
0	0	0	0	0	CİBİN ALİ	DURMUŞ ALİ	---	---	İÇEL	MUT	---	---	26	5	1331
0	47	2	0	0	KIROVALİ AHMET	DURMUŞ ALİ	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	11	5	1331
0	0	0	0	0	GAFFAR HASAN	GAFFAR	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KIRAVGA	3	6	1331
0	47	2	7	7	HÜSEYİN	GANI	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	5	6	1331
0	0	0	0	0	MEHMET KAHYA	HACI HALİL	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	0	0	0
0	47	2	6	6	MEHMET KETHÜDA	HALİL	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	25	5	1331
0	0	0	0	0	RECEP ÇAVUŞ	HALİL	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	YAPINTI	16	4	1331
0	48	2	5	5	SARİ MEHMET	HALİL	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	GEÇİMLİ	6	3	1331
0	47	2	6	6	MUSTAFA	HALİM	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACILYASLI	24	5	1331
0	48	2	0	0	AHMET	HANIZA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	26	5	1331
0	47	1	4	4	ABDULKADİR ABDİL	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	16	4	1331
0	161	3	0	0	ALİ	HASAN	---	---	İÇEL	MUT	---	---	1	6	1331
0	47	2	0	0	ALİ ÇAVUŞ	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BALLI	24	5	1331
0	47	2	0	0	DEDE KETHÜDA	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	24	8	1331
0	47	2	6	6	HACI ALİ	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BALLI	24	5	1331
0	47	2	8	8	HACI DURMUŞ	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BARABANLI	24	5	1331
0	0	0	12	12	HÜSEYİN	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KELCEKÖY	24	4	1331
0	47	2	0	0	KÜRT MUSTAFA	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	KÜRKÇÜ BUCAK M	14	4	1331
0	47	2	6	6	MAHMUT	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	48	2	4	4	SALİH	HASAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KAVAKÖZÜ	26	5	1331
0	47	2	7	7	ÖMER	HİMMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇÖMELEK	4	4	1331
0	47	3	3	3	ALİ	HÜSEYİN	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	17	9	1331
0	47	3	2	2	ÇOPUR MEHMET	HÜSEYİN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇÖMELEK	26	3	1331
0	47	2	7	7	HÜSEYİN	İBRAHİM	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	14	9	1331
0	0	0	0	0	KARDEŞİM MAHMUT	İBRAHİM	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	24	5	1331
0	47	2	6	6	MEHMET	İBRAHİM	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	38	1	1	1	MUSTAFA	İBRAHİM	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	30	5	1330
0	125	2	4	4	MUSTAFA	İBRAHİM	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	---	---	28	2	1331
0	47	0	0	0	HACI ALİ	İLYAS	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	28	5	1331
0	0	0	0	0	HACI BABAK MEHMET	İSMAIL	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	5	6	1331
0	47	2	5	5	HACI MEHMET	İSMAIL	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	24	5	1331

0	48	2	1	MEHMET	ISMAIL	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	İŞIKLAR	4	5	1331
0	47	3	1	HACI ABDULLAH	ISMAIL HAKKI	---	BAŞÇAVUŞ		İÇEL MUT	---	---	2	6	1331
0	47	2	6	ALI	KADIR	---	ER		İÇEL MUT	---	---	6	3	1331
0	0	0	0	SÜLUK	KADIR	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇÖMELEK	6	3	1331
0	47	2	0	RECEP ÇAVUŞ	KASIM	---	ER		İÇEL MUT	---	---	6	3	1331
0	47	2	4	MUSTAFA SALIM	KÖR SELLO	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	KARADIKEN	14	7	1331
0	47	2	6	İBRAHİM	MAHMUT	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	24	5	1331
0	47	2	8	KARDAŞ İBRAHİM	MAHMUT	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	26	5	1331
0	48	3	10	YUSUF	MAHMUT	PIYADE	ER		İÇEL MUT	---	---	30	5	1331
0	47	2	5	ABDULLAH KETHÜDA	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	SARIKAVAK	TUĞRUL	5	3	1331
0	47	2	6	ABDURRAHMAN EFENDİ	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	SARIKAVAK	PAMUKLU	26	5	1331
0	48	2	6	AHMET	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	MERKEZ	EVREN	27	5	1331
0	47	2	6	AHMET	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	---	---	24	5	1331
16	47	2	0	AHMET	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	---	---	4	4	1331
0	47	2	7	AHMET	MEHMET	---	ONBAŞI		İÇEL MUT	---	---	4	4	1331
0	47	2	6	CURA MEHMET	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ALAÇAM	25	5	1331
0	0	0	0	ÇANDIR KADIR	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	SARIKAVAK	KARACAĞÖZ	6	4	1331
0	0	0	0	ÇEVRE MEHMET	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	MERKEZ	ALAÇAM	25	5	1331
0	47	2	0	DELAĞA MEHMET	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	MERKEZ	TOPLUCA	6	3	1331
0	47	2	0	HALİL	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	MERKEZ	TEKELİ	24	5	1331
0	48	3	9	HASAN KAHYA	MEHMET	PIYADE	ER		İÇEL MUT	---	ÇORTAK	5	6	1331
0	47	1	2	İBRAHİM	MEHMET	PIYADE	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÖZKÖY	24	6	1331
0	47	2	7	KOÇPIR ALI	MEHMET	---	ÇAVUŞ		İÇEL MUT	SARIKAVAK	---	14	4	1331
0	48	3	9	KÜÇÜK HASAN KAHYA	MEHMET	---	---		İÇEL MUT	SARIKAVAK	ÇORTAK	5	4	1331
0	47	2	6	MEHMET	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ALAÇAM	24	5	1331
0	47	2	6	MEHMET	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	24	5	1331
0	47	2	8	MEHMET	MEHMET	---	ONBAŞI		İÇEL MUT	MERKEZ	TOPLUCA	6	3	1331
0	20	3	11	MOLLA ÖMER	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	6	4	1331
0	47	2	4	MUSA	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇİVİ	1	8	1331
0	48	1	2	OSMAN	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	---	---	5	3	1331
52	40	2	8	OSMAN	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇAMLICA	0	0	0
7	20	3	11	ÖMER	MEHMET	PIYADE	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	6	4	1331
0	47	2	5	VELİ ONBAŞI	MEHMET	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	KÖSELERLİ	15	3	1331
0	48	3	1	HABİP	MEHMET ALI	---	ER		İÇEL MUT	---	---	27	5	1331
0	47	2	0	MEHMET ÇAVUŞ	MEHMET ALI	---	ER		İÇEL MUT	MERKEZ	GEÇİMLİ	6	3	1331
0	58	3	10	MOLLA AHMET	MEHMET ALI	---	ER		İÇEL MUT	---	---	3	7	1331

0	20	3	0	AFKANI HACI SELİM	MEHMET ÖMER	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	6	3	1331
0	0	0	0	YORUK MEHMET	MESTAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇÖMELEK	11	1	1331
0	47	2	5	ALİ	MOLLA ALİ	---	---	İÇEL	MUT	---	---	6	3	1331
0	47	2	7	HACI DURMUŞ	MOLLA HASAN	---	---	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	47	2	6	CANSIZ AHMET	MOLLA MEHMET	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BAĞCAĞIZ	1	8	1331
0	47	2	0	ALİ	MOLLA MUSTAFA	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇAMLICA	25	5	1331
0	47	2	6	SÜLEYMAN	MUHSİN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	YILDIZKÖY	24	5	1331
0	47	3	3	ALİ	MUSA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	13	5	1331
0	0	0	0	KOCA MUSA ALİ	MUSA	---	---	İÇEL	MUT	---	---	6	5	1331
0	47	2	4	MEHMET	MUSA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	1	8	1331
0	47	2	6	AHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	1	8	1331
0	41	2	7	ALİ	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	6	5	1331
0	0	0	0	ALİ KAHYA	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BOZDOĞAN	6	3	1331
0	47	2	8	ALİ KETHÜDA	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BOZDOĞAN	6	3	1331
0	47	2	0	BEKİR HASAN AHMET	MUSTAFA	---	---	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	KARACAOĞLAN	1	8	1331
0	47	2	0	DELİ BAŞTAN MEHMET	MUSTAFA	---	---	İÇEL	MUT	---	---	11	3	1331
0	47	1	3	DURMUŞ	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	18	9	1331
0	47	2	5	HACI MAHMUT	MUSTAFA	---	ONBAŞI	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	NARLI	24	5	1331
0	47	2	7	HACI MEHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇAMLICA	15	4	1331
0	47	2	8	HÜSEYİN	MUSTAFA	---	ONBAŞI	İÇEL	MUT	---	---	24	5	1331
0	47	2	6	MAHMUT	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	25	5	1331
0	47	1	1	MEHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BARBANLI	11	3	1331
0	47	2	7	MEHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	19	6	1331
0	47	2	7	MEHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	6	3	1331
0	47	2	6	MEHMET	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	SARIKAVAK	KISLAKÖY	29	3	1331
0	47	2	7	MEHMET HACI	MUSTAFA	---	---	İÇEL	MUT	MERKEZ	BAĞCAĞIZ	6	3	1331
0	47	3	1	MUSTAFA	MUSTAFA	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	28	5	1331
0	152	2	3	ÖMER ÇAVUŞ	MUSTAFA	---	---	İÇEL	MUT	---	---	6	5	1331
0	47	2	5	RECEP ONBAŞI	MUSTAFA	---	BAŞÇAVUŞ	İÇEL	MUT	---	---	5	3	1331
16	48	2	7	NEBİ MUSTAFA	NEBİ	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KAVAKÖZÜ	28	5	1331
0	13	3	11	ALİ	ÖMER	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	İŞIKLAR	5	3	1331
7	20	3	0	HACI SELİM	ÖMER	PIYADE	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	HACIAHMETLİ	6	3	1331
0	47	2	2	HÜSEYİN	ÖMER	---	ER	İÇEL	MUT	---	---	9	6	1331
0	48	1	2	ÖMER	SAHİH	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	DAĞPAZARI	5	3	1331
0	48	1	1	ÖMER	SÜLEYMAN	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	KADIKÖY	5	3	1331
0	47	2	5	MEMİŞ MUSTAFA	ŞEYH ALİ	---	ER	İÇEL	MUT	MERKEZ	BARBANLI	28	5	1331

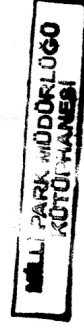
0	0	0	0	0	0	MOLLA SOFİ	ŞEYH ALİ	---	---	İÇEL	MUT	---	---	28	5	1331
0	47	2	5	MUHSİN	ŞEYH ALİ	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	BARABANLI	24	5	1331
0	47	2	5	MUHSİN MUSTAFA	ŞEYH ALİ	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	---	24	5	1331
0	47	2	5	MEHMET	VELİ	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	SUÇATI	24	5	1331
0	47	2	0	ALİ	MOLLA MUSTAFA	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	BECİ	25	5	1331
16	0	0	0	OSMAN	AHMET	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	MİRAHÖR	10	7	1331
0	47	2	0	BEKİR	HASAN	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	YANILIZCABAĞ	13	9	1331
0	47	2	0	SARİ MEHMET	OSMAN	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	BECİ	6	3	1331
6	48	0	0	KARA HASAN	MEHMET	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	KARADİKEN	6	3	1331
0	47	2	0	AHMET	DURMUŞ ALİ	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	KADI	24	5	1331
0	125	3	0	HASAN	GAFFAR	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	KIRAVGA	3	6	1331
0	47	2	0	ÖMER HOCA	HİMMET	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	ÇÖMELEK	4	4	1331
0	47	2	0	MEHMET KÖR ALİ	MUSTAFA	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	ORTA	28	5	1331
0	47	3	0	MEHMET EMİN	KAHYA ALİ	---	ER	ER	İÇEL	MUT	---	---	KIŞLA	19	6	1331

Hazırlayanlar

Murat Ufuk KARA
Yük. Arkeolog

Şahin AIZDOĞAN
As. Tar. Uzm.

TOPLAM: 155 kişi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ

I. Mut'la İlgili Daha Önce Yapılmış Çalışmalar	25
II. Kitabın Bölümleri ve Temel Kaynakları	27

I. BÖLÜM

MUT ADININ ANLAMI VE İLÇENİN COĞRAFİ YAPISI

I. Mut Adının Anlamı	32
II. Mut'un Coğrafi Yapısı	33
A. Fizikî Oluşumu	33
B. Coğrafi Konumu	33
C. Dağlar	34
D. Akarsular	34
E. İklim Özellikleri	35
F. Bitki Örtüsü	36
III. Yollar ve Ulaşım	36

2. BÖLÜM

MUT'UN İSLAM ÖNCESİ TARİHİ

I. Tarih Öncesi (Prehistorik) Dönem	41
II. Hititler Dönemi	43
III. Asur Dönemi	45
IV. Babil Dönemi	46
V. Pers Dönemi	46
VI. Helenistik ve Roma İmparatorluğu Dönemi	46
VII. Bizans İmparatorluğu Dönemi	51

3. BÖLÜM

OSMANLI ÖNCESİ TÜRK VE İSLAM HÂKİMİYETİ DÖNEMİ

I. Emevi ve Abbasi Dönemi	54
A. Emeviler Döneminde Kilikya Bölgesinde Bizans-Arap Mücadelesi	54
B. Abbasiler Dönemi	54
II. Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi	55
A. Bölgede Haçlı Etkisi	56
B. Kilikya Üzerinde Anadolu Selçuklu-Ermeni Krallığı Mücadelesi	58
III. Karamanoğulları Beyliği Dönemi	59
A. Karamanoğulları'nın Bölgeye Gelişleri ve İlk Faaliyetleri	59
B. Mehmed Bey ve Kardeşlerinin Hazin Sonu	61
C. Mehmed Bey'den Sonraki Yıllar	61

D. İçel ve Mut Bölgesinde Osmanlı-Karaman Mücadelesi	62
1. Alâeddin Ali Bey'in Osmanlı'ya İhaneti ve Bölgede Osmanlı Hâkimiyeti	62
2. Ankara Savaşı Sonrası Yeni Durum	64
3. İbrahim Bey'in İhâneti ve Osmanlıların İntikamı	65
4. İbrahim Bey Sonrası Olayları ve Dağpazarı Muhârebesi	66
5. Gedik Ahmed Paşa'nın Bölgedeki Faaliyetleri	67
6. Karamanoğulları'nın Sonu ve Bölgede Osmanlı İdaresinin Tesisi	68

4. BÖLÜM

İÇEL VE MUT'UN İDARİ YAPISI

I. Osmanlı Klasik Döneminden 19. Yüzyıla Kadar İdarî Yapı	71
A. Sancak, Kaza, Nâhiye ile Köy İdaresi ve İdareciler	71
1. Sancak İdaresi ve Sancakta Bulunan İdareciler	71
2. Kaza İdaresi ve Kazada Bulunan İdareciler	73
3. Nâhiye ve Köy İdaresi ile Burada Bulunan İdareciler	75
B. 19. Yüzyıla Kadar İdarî Yapıda Görülen Değişiklikler	76
1. 19. Yüzyıla Kadar İçel Sancağının İdarî Yapısı ve Yönetimi	76
2. 19. Yüzyıla Kadar Mut Kazasının İdarî Yapısı ve Yönetimi	78
II. 19. Yüzyıldan Cumhuriyete Kadar İdarî Yapı	81
A. Sancak, Kaza, Nâhiye ve Köy İdaresi ve İdareciler	81
1. Eyalet, Sancak, Kaza, Nahiye ve Köyde Bulunan İdareciler	81
2. 19. yy.'dan Cumhuriyet'e Kadar Osmanlı İdarî Yapısında Görülen Değ.	88
a. Müşirliklerin Kurulması	88
b. İbrahim Paşa'nın Yaptığı İdarî Değişiklikler	89
c. Tanzimat Dönemi'nde İdarî Yapıda Görülen Değişiklikler	89
d. Fırka-ı Islâhiye'nin Yeni Düzenlemeleri	90
e. Kentlerde Belediye Teşkilatının Kurulması	91
B. 19. Yüzyıldan Cumhuriyete Kadar İçel'in İdarî Yapısında Görülen Değ.	92
1. Tanzimat Döneminde İçel Sancağı'nın İdarî Yapısı ve Yönetimi	92
2. Osmanlı Devleti'ni Son Yıllarında İçel Sancağı'nın İdarî Yapısı ve Yönetimi ..	95
a. Hızla Büyüyen ve Önemi Artan Bir Şehir: Mersin	95
b. Sarıkavak Nâhiyesinin Kaldırılması ve Anaypazarı Nâhiyesinin Kurulması ..	97
c. Anamur'un Merkezinin Anaypazarı'na Nakli	99
d. Anamur'da Yeni Nâhiyelerin Kurulması	99
e. İçel'in Adana Vilayetinden Ayrılarak Müstakil Liva Olması	99
f. Tarsus'un Mersin'den Ayrılarak Adana'ya Bağlanması	99
g. Mersin'e Bağlı Erçel ve Efrenk Nâhiyelerinin Kurulması	101
3. İçel'in Yönetim Merkezi Tartışmaları	101
a. Ermenek Kazasının Konya'ya Bağlanması	103
b. Ermenek'in Tekrar İçel'e Bağlanması	103
C. 19. Yüzyıldan Cumhuriyete Kadar Mut Kazasının İdarî Yapısı ve Yönetimi ...	105
1. Sinanlı Kazasının Mut Kazasıyla Birleştirilmesi	105
2. Sarıkavak Nâhiyesinin Mut'a Bağlanması	106
3. Malhoca Köyünün Kurulması	107

4. I.Dünya Savaşı Yıllarında Mut'ta Yeni İdarî Yapılanma	108
a. Dağpazarı Nâhiyesi	109
b. Sinanlı Nâhiyesi	110
c. Sarıkavak Nâhiyesi	111
d. Merkez Kaza	113
5. 1916 Yılında Mut'ta Yeni Kurulan ve Kaldırılan Köyler	114
a. Pek Dağınık Olduğu İçin Bir Yere Toplanması Temenni Olunan Köyler	115
b. Bağlı Olduğu Köye Katılması Mümkün Olmadığından Yeniden Köy Teşkili Temenni Edilen Yerler	117
c. Köy Değeri Olmadığından Lağvı Temenni Olunan Yerler	118
III. Cumhuriyet Döneminde İdarî Yapı	120
A. Cumhuriyet Döneminde İlçel İlının İdarî Yapısında Görülen Değişiklikler	120
1 İlın Köy ve Belediye Durumu	120
2. "İlçel" Adının "Mersin" Olarak Değiştirilmesi	122
B. Cumhuriyet Döneminde Mut'un İdarî Yapısında Görülen Değişiklikler	125
1. Cumhuriyet Döneminde Mut İlçesi	125
2. Cumhuriyet Döneminde Mut'un Köyleri	126
3. Göksu Belediyesi'nin Kurulması	126
IV. Mut'ta Devlet Kurumları	128
A. Mut Belediyesi'nin Kurulması	128
B. Mut Askerlik Şubesinin Kurulması Teşebbüsleri	129
C. Mut Kazasında Sağlık Hizmetleri	131
D. Mut'ta Eğitim Kurumları	136
E. Ziraat Bankası'nın Kurulması	137
F. Emlâk İdaresi'nin Kurulması	137
G. Nüfus İdaresi'nin Kurulması	137
H. Posta ve Telgraf İdaresi'nin Kurulması	137
I. Zabıta İdaresi'nin Kurulması	137
J. Reji (Tekel) İdaresi'nin Kurulması	137
K. Orman İdaresi'nin Kurulması	138
L. Mut Hapishânesi	138

5. BÖLÜM

MUT KAZASI YÖNETİCİLERİ

I. Mut Kaymakamları	153
A. Osmanlı Devleti Döneminde Mut Kaymakamları	153
B. Cumhuriyet Döneminde Mut Kaymakamları	170
II. Mut Belediye Başkanları	178
A. Osmanlı Devleti Döneminde Mut Belediye Başkanları	179
B. Cumhuriyet Döneminde Mut Belediye Başkanları	181
III. Mut'ta Kaza ve Nâhiye Müdürleri	186
A. Mut ve Sinanlı Kaza Müdürleri	186
B. Sarıkavak Kaza/Nâhiye Müdürleri	195

6. BÖLÜM

SALNÂMELERE GÖRE MUT

206

7. BÖLÜM

İÇEL'İN YÖNETİM MERKEZİ TARTIŞMALARI

I. 18. Ve 19. Yüzyıllarda İçel Sancağı'nın Yönetim Merkezi Sorunu	245
A. İçel Sancak Merkezinin Ermenek'ten Mut'a Nakli Çabaları	245
B. İçel Sancağı Yönetim Merkezinin Ermenek'ten Silifke'ye Nakli	247
C. Ermeneklilerin Merkezi Değıştirme Çabaları	248
D. İçel Vilayet Meclisi'nin Kararı	249
E. Şura-yı Devlet Ermenek'ten Yana Karar Alıyor	252
F. Merkezin Değıştirilmesine Adana Valisinin İtirazları	252
G. Dahiliye Nezareti'nin Araştırmaları	253
H. İçel Sancağının Yönetim Merkezi Silifke'de Kalıyor	253
I. Ermenekliler İsteklerinden Vazgeçmiyorlar	255
II. Tarafların Görüşleri -Kim Ne İstiyor?-	255
A. Ermenekliler	255
B. Silifkeliler	259
C. Mutlular	261
D. Gülnarlılar	263
E. Anamurlular	263
F. Karamanlılar	265
G. İçel Mutasarrıflığının Görüşü	266
H. Askerî Kesimin Görüşü	266
III. Tartışmaların Üçüncü Safhası	266
A. Dahiliye Nezareti Ermenek'ten Yana Görüş Belirtiyor	266
B. İçel Mutasarrıfının Ermenek'teki Teftişı ve Yeni İddiaları	267
C. Tarafların Merkezi Etkileme Çabaları: Telgraf ve Dilekçe Bombardımanı	268
IV. Merkez Tartışmaları Şekil Değıştiriyor	269
A. Ermenekliler Konya Vilayetine Bağlanmak İstiyorlar	269
B. Konya Vilayeti İdare Meclisinin Kararı	271
C. Adana Valisinin Olumlu Görüşü	271
D. Ermenek Hakkında Şura-yı Devlet ve Bakanlar Kurulu Kararı	271
E. Ermenek Kazası Konya Vilayetine Bağlanıyor	272
V. Osmanlı Devleti'nin Yıkılış Yıllarında Merkez Tartışmaları	274
A. En Başa Dönüş: Ermenek Kazası Tekrar İçel Livasına Bağlanıyor	274
B. Silifkelilerin Yeni Şikayetleri	274
C. Ermeneklilerin Yeni Sıkıntıları: "Kazamızın Başına Bin Türlü Kazalar Geldi"	275
D. 1919 Yılında Son Durum: Ermenek Kazası Tekrar Konya Vilayetine Bağlanıyor	276

8. BÖLÜM

İÇEL VE MUT'UN KARGAŞA YILLARI

I. İçel ve Mut'ta Celâli İsyânları	289
A. İçel'de Arap Eşkıyası	290
B. İçel'de Suhte Fesadı	291
C. İçel'de Bir Celâli: Musli Çavuş	297
D. 18. Yüzyılın Başlarındaki Vaziyet	297
II. İçel ve Mut'ta Âyânlık Kavgası	298
A. Mut, Sinanlı ve Sarıkavak'ta Âyânlık	298
1. Sunullah Paşaoğulları	298
2. Sarıkavak'ta Osmanoğulları	306
3. Mut, Sinanlı ve Sarıkavak'taki Diğer Âyânlar	316
B. Silifke'de Âyânlık	319
1. Gölgeioğulları	319
2. Sarı Nebioğulları	325
3. Gurguroğlu Seyyid İbrahim	325
C. Anamur (Mamuriye)'de Âyânlık	326
1. Abdülmümin Bey	326
2. Abdurrahman Bey ve Sunullah Bey	328
D. Gülnar'da Âyânlık	328
1. Civan Ahmed	328
2. Abdülcemil ve Muhammed	328
3. Kara Mustafa	331
E. Zeyne'de Âyânlık: Deli Ahmed Bey	331
F. Ermenek'te Âyânlık: Ali Bey	331
G. Nevâhi-i Ermenek'te Âyânlık	331
1. İnce Alioğlu Abid	331
2. Zeynelabidin	331
3. Hacı Abidoğlu Deli Ali	332
4. Can Osmanoğlu Piri	332

9. BÖLÜM

İÇEL VE MUT'UN NÜFUS DURUMU

I. 16. Yüzyılda İçel ve Mut'un Nüfus Durumu	343
A. 16. Yüzyılda İçel Sancağının Nüfus Yapısı	343
1. Şehir Yerleşmelerinin Tahmini Nüfusu	343
2. Kır Yerleşmelerinin Tahmini Nüfusu	345
3. 16. Yüzyılda İçel Sancağının Tahmini Nüfusu	346
B. 16. Yüzyılda Mut Kazasının Nüfus Durumu	347
1. Mut Şehir Merkezinin Yerleşim Özellikleri ve Nüfus Durumu	347
2. Mut Kazası Köylerinin Yerleşim Özellikleri ve Nüfus Durumu	348
a. 16. Yüzyılda Mut Kazasının Köyleri	349
b. Vergiden Muaf Olan Zümreler	356
c. Mut'ta Seyyidler	357
3. 16. Yüzyılda Mut Kazasının Tahmini Nüfusu	358

II. 16. Yüzyıldan 19. Yüzyıl Ortalarına Kadar	
İçel ve Mut'un Nüfus Durumu	359
A. 17. ve 18. Yüzyıllarda İçel ve Mut Hakkında Nüfus Tahminleri	359
B. 19. Yüzyılın İlk Yarısında Mut Kazasının Nüfusu	361
1. Osmanlı Devleti'nde İlk Nüfus Sayımı	361
2. Nüfus Sayımının İçel ve Mut'taki Sonuçları	362
3. Nüfus Yoklamaları	364
4. Temettü Defterlerine Göre Mut Nüfusu	366
III. Osmanlı Son Döneminde İçel ve Mut Nüfusu	369
A. Bu Dönemin Ana Kaynağı: Salnâmeler	369
B. Osmanlı Son Döneminde İçel Sancağı Kazalarının Nüfusu	370
C. Osmanlı Son Döneminde Mut Kazasının Nüfusu	372
IV. Cumhuriyet Döneminde İçel ve Mut'un Nüfus Yapısı	374
A. Cumhuriyet Döneminde İçel İlinin Nüfus Yapısı	374
1. İçel İli Şehir Merkezlerinin Nüfusu	375
2. İçel İli ve İlçelerinin Toplam Nüfusu	377
3. İçel İlinin Genel Nüfusu	379
4. İçel İlinde Nüfus Yoğunluğu	379
B. Cumhuriyet Döneminde Mut İlçesinin Nüfus Yapısı	380
1. Mut Şehir Merkezinin Nüfusu	380
2. Mut İlçesi Kır Yerleşimlerinin (Köyler) Nüfusu	381
3. Mut İlçesinin Genel Nüfusu	382
4. İlçe Nüfusunun Cinsiyet Durumu	382
5. İlçe Nüfusunun Şehirleşme Durumu	383
6. Cumhuriyet Döneminde Mut Köyleri	383

10. BÖLÜM

MUT KAZASINDA İKTİSADÎ HAYAT

I. 16. Yüzyılda Mut Kazasında İktisadî Hayat	393
A. Tarım Ürünleri	393
1. Hububat ve Bakliyat Ziraatı	393
2. Bağcılık	396
3. Bahçecilik	397
4. Meyvecilik ve Sebzecilik	397
5. Çeltikçilik	398
6. Endüstri Bitkileri	399
B. Hayvancılık Ve Arıcılık	401
1. Küçükbaş Hayvancılığı	401
2. Büyükbaş Hayvancılığı	401
3. Arıcılık	401
C. Pazar Yerleri	402
D. Küçük Sanayi Kuruluşları	403
1. Kaza Merkezinde	403
2. Kır Yerleşiminde	404

II. 19. Yüzyılda Mut Kazasının İktisadî Yapısı	407
A. 19. Yüzyılda Mut Kazası Köylerinin Ve Köylülerinin Ekonomik Görünümü ...	407
1. Mut Köylerinin Genel Ekonomik Durumu	408
2. Mut Köyleri Halkının Genel Ekonomik Durumu	411
B. Mut Kazası Köylerinin Toprak Durumu	437
1. Köylerin Sahip Oldukları Tarım Toprakları	437
2. Tarım Topraklarının Verimlilik Durumu	438
C. Tarım Ürünleri	439
1. Hububat ve Bakliyat Ziraatı	439
2. Bağcılık	440
3. Bahçecilik	441
4. Endüstri Bitkileri	442
D. Hayvancılık Ve Arıcılık	443
1. Küçükbaş Hayvancılığı	443
2. Büyükbaş Hayvancılığı	446
3. Yük ve Binek Hayvancılığı	448
4. Arıcılık	450
III. Arşiv Belgelerinde İktisadî Hayata Ait Yansımalar	451
A. İçel ve Mut'ta Zeytincilik	451
1. Tanzimat Döneminde Mut'ta Zeytinciliği Geliştirme Çabaları	451
2. İmparatorluk Genelinde Zeytinciliğin Durumu	452
3. Tarsus'taki Çalışmalar	453
4. İçel Vilayet Meclisi'nin Kararı	454
5. Ayvalık'ta Kıştan Zarar Gören Zeytinler	454
B. İçel'de Bağcılık	455
C. Mut'ta Tütün Ziraatı	456
D. Mut'ta Tabii Afetler	456
1. Kıtık	456
2. Kuraklık	457
3. Sel (Afet)	457
E. Bayındırlık Alanında Yapılan Çalışmalar	458
1. Tanzimat Dönemi Raporları	458
2. Konya Vilâyet Umumi Meclisinin Önerileri	462
3. Konya-Karaman Yolunun Yapılması	463
4. Mut Kadı Köprüsü'nün Tamiri	463
5. Mut-Gölner Telgraf Hattının İnşası	463
IV. I.Dünya Savaşı Yıllarında İktisadî Vaziyet	464
A. Gölner Kaymakamının Mut Halkına Zulmü	465
B. Hasat Sıkıntısı ve Amele Taburları	465
C. Tohumluk Sıkıntısı	467
D. Erzak Sıkıntısı	472
1. Mutluların Telgrafları	473
2. Müfettiş Mehmed Emin Bey'in Raporu	475
3. Gölner'da Erzak Sıkıntısı	477

4. Ermenek'te Halkın Buğday Ambarlarına Saldırması	478
5. Ekmek Fiyatlarının Artması ve Mersin'de Açlık	479
E. Zahirî Sevkıyatı Meselesi	480
V. Mut'ta Sanayi ve Ticaret	483
A. Mut'a Kalbur Makinesi Alınması	483
B. Mut'ta Anonim Şirketi Kurulması	485

II. BÖLÜM

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE MUT

I. Bölgenin Genel Durumu	509
II. Mersin'de Milli Mücadelenin Örgütlenmesi	509
III. İçel ve Mut'ta Millî Mücadele	510
A. İçel'de İki "Emin" Türk Subayı: Binbaşı Emin (Mengenli) ve Yüzbaşı Emin Arslan (Resa)	510
B. Düşman İşgallerinin Mut'taki Yankıları	514
C. Mut'ta İlk Teşkilatlanma Çabaları ve Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'ni Kuruluşu	515
D. Mut Bölüğü'nün Oluşturulması ve Silahlandırılması	518
E. Emin Arslan (Resa) Bey'in Mut'a Gelişi	522
F. İstanbul Hükümeti'nin İlk Tepkisi	524
G. Mut Merkez ve Takım Kumandanlıklarında Karşılaşılan Problemler	525
H. Mut'ta Kuvâ-yi Milliye'nin Teşkilatlanması ve Malî Yardım	529
I. İçel'de Teşkilatlanmanın Yaygınlık Kazanması	530
1. Emin Arslan Bey ve Mirza Bey'in Mağara'ya Gitmeleri ve Hazırlıklar	530
2. Mirza Bey'in Yağda'daki Çalışmaları	532
3. Ermenek ve Gülnar'da Teşkilatlanma Çabaları	533
J. Millî Kuvvetlerin Silifke'de Yönetime El Koyması	533
1. Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Silifke'ye Harekât Kararı	533
2. Fedai Müfreze Kumandanı Emin Arslan Bey'in Tereddütleri	535
3. Millî Kuvvetler Silifke'de	536
4. Silifke Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Kurulması	540
K. Mut (Kayhan) Bölüğü'nün Hizmetleri	541
1. Mağara'daki Mut Bölüğü	541
2. Mut Bölük Komutanı Yüzbaşı Yaşar Bey'in İstifası	542
3. Mut Bölüğü'nün Mağara'dan Ayrılması	544
4. Mut Bölüğü Mersin ve Tarsus Dolaylarında	545
L. Silifke Operasyonu Sonrasında Gelişmeler	548
1. Binbaşı Emin (Mengenli) Bey'in Sıkıntıları ve Karargâhını Mut'tan Silifke'ye Taşması	548
2. Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'yle Binbaşı Emin Bey Arasında Gerginlik	550
3. Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Faaliyetleri	551
4. İdarî Değişiklikten Sonra Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Faaliyetleri	553
5. Emin Arslan Bey'in Karargâhının Basılması ve Birliklerde Yeni Düzenleme	558
IV. Yörede Çıkan İç İsyanlar ve Mut Kuvâ-yi Milliyecileri	559

A. Karaman'da Delibaş İsyanı ve Mutlular	559
B. Asilerin Ermenek'e Saldırması ve Mutlular'ın Yardımı	561
C. Müdâfaa-i Hukukçuların İkna Çabaları ve İsyançıların Sonu	564
V. İçel'de Seçimler ve Mut Kuvâ-yi Milliyesi	565
VI. Ankara Antlaşması ve Fransız İşgalinin Sona Ermesi	566
VII. Millî Mücadele'nin "Mutlu" Yüzleri	567

12. BÖLÜM

MUT KAZASINDA TARİHİ VE VAKIF ESERLERİ

I. Tarihi Eserler	573
A. Kaleler	573
B. Hanlar ve Hamamlar	579
C. Köprüler	582
D. Kilise ve Manastırlar	583
E. Tarihi Kalıntılar	597
II. Vakıf Eserleri	599
A. Camiler	599
B. Mescitler	605
C. Zaviyeler	606
E. Medreseler	608
E. Muallimhâneler	612
F. Türbeler	612
1. Kümbetler/Türbeler	612
2. Şeyh Ali Semerkandî	615
3. Nûre Sûfi Türbesi	638
4. Pîrî Halife Türbesi Vakfı	643
5. Karamanoğlu İbrahim Bey Türbesi Vakfı	646

BİBLİYOGRAFYA

657

DİZİN

663

RESİMLER

675

KISALTMALAR ❁

A.g.e.	: Adı geçen eser
A.g.m.	: Adı geçen makale
A.g.mad.	: Adı geçen madde
AS	: Anatolian Studies
ay. yz.	: aynı yazar
bkz.	: bakınız
BCA	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
BDİE	: Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
DVİA	: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Haz.	: Hazırlayan
hkm.	: hüküm
İA	: İslam Ansiklopedisi
İ.Ü.	: İstanbul Üniversitesi
nr.	: numara
Nşr.	: Neşreden
S.	: Sayı
s.	: sayfa
TAD	: Tarih Araştırmaları Dergisi
TOEM	: Tarih-i Osmânî Encümeni Mecmuası
TD	: Tarih Dergisi
Trc.	: Tercüme eden
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vd.	: ve devamı
vrk.	: varak
YA	: Yurt Ansiklopedisi
Yay.	: Yayınları

❁ Arşiv belgelerinde kullanılan kısaltmalar, kitabın sonunda Bibliyografya kısmında gösterilmiştir.

Ö N S Ö Z

20. yüzyılın en büyük tarihçilerinden olan Fernand Braudel, binlerce yıllık insanlık tarihinin, tarihçilerin araştırmalarıyla aydınlığa çıkarılan kısmını, karanlık bir gecede gökyüzünde parıldayan havai fişeklere ve okyanustaki dalgaların üzerindeki beyaz köpüklere benzetir ve bunların hakikatler olmayıp, gerçekleri gökyüzünün karanlıklarında ve okyanusun derinliklerinde aramak gerektiğini söyler.

Yaklaşık 2 bin yıllık geçmişe sahip Mut (eski adıyla Claudiopolis) şehrinin uzun ve gizemli tarihi göz önüne alındığında, bizim, elinizde tuttuğunuz bu mütevazı çalışmamız olsa olsa gökyüzünde minik bir parıltı veya dalgaların üzerinde küçük beyaz bir köpük olmaktan başka bir şey değildir. Belki de hakikat çok daha derinlerdedir, eğer “tarihî hakikat” dediğimiz şey gerçekten varsa. Ama yine de, yaşlı dünyamızın binlerce yıllık geçmişi ve insanlık âleminin uzun serüveninin oynandığı tarih sahnesinde, kısacık rolüyle sadece “görünüp-geçecek” olan yazarın ömründen çok yıllara ve uzun gecelerle bunalımlı günlere mâl olmuş; yüzlerce arşiv belgesiyle onlarca defter ve diğer malzemenin elden geçirilmesiyle ortaya çıkmış bir kitaptır aynı zamanda elinizdeki bu eser.

Ana kaynakları itibarıyla tek yönlü bakış açısına dayanan bir çalışma gibi görünmekle birlikte, bu durum “bilinçli” bir tercihin değil, bir “zorunluluğun” gereğidir. Zira “sivil” kaynaklarımız maalesef yazılı metinler şeklinde olmayıp, doğruluk ve güvenilirlikleri tartışmaya açık sözlü anlatımlardan ve söylencelerden ibarettir. Oysaki biz, mümkün olduğu ölçüde “doğru” bilgiler vermeyi ve okuyucuyu yanıltmamayı, etik tarihçiliğin bir gereği olduğuna inandığımız için, zorunlu olarak, -her ne kadar resmî belgelerin doğruluğu ve güvenilirliği hususunda bazı ihtiyat payı ve çekincelerimiz olmasına rağmen-, kitabımızı “resmî” kayıtlara dayandırmak zorunda kaldık.

Kısacası, Mut Belediye Başkanlığı’nın kurumsal desteğiyle, uzun çalışmalar sonucu hazırladığımız bu kitabın ilk baskısı 2005 yılında yapılmıştı. Kitabın ilk baskısı 12 Bölüm’den oluşmuş, 13.Bölüm olarak da, ilçemizin değerli kültür ve folklor araştırmacı Doğan Atlay’ın ve diğer birkaç folklor yazarının, daha önce çeşitli dergilerde yayımlanmış yazılarından derlediğimiz “Mut Folkloru”nu ilave etmiştik. Fakat kitabı bir bütün olarak ele aldığımızda, folklorla ait kısmın bütün içinde çok az hacme sahip olduğu, bir yönüyle de yöremizin sahip olduğu folklorik zenginliğe göre oldukça muhtasar kaldığı ortadaydı. Folklor kısmının hacminin artırılması halindeyse, zaten ilave resimlerle birlikte 700 sayfayı geçen kitap daha da şişecek ve “fiziki” yönden

hantal bir hale gelecekti. Bundan dolayı folklorla ilgi bölümü bu baskıda çıkarmayı, böylece kitabı sadece ilçenin “tarihi”ne hasretmeyi uygun bulduk. Bunu yaparken bir beklentimiz de, şimdiye kadar yapılmış kitap ve makale şeklindeki bütün çalışmaları da içine alacak şekilde, Mut folklorunun tüm zenginliklerini ortaya koyacak ayrı bir çalışmasının yapılmasına kapı aralamaktır.

Kitabın ikinci baskısında kapak tasarımını değiştirip, ilk baskıdaki metin ve sayfa düzenini olduğu gibi koruduk. Fakat güncellenmesi gereken -nüfus bilgileri gibi- kısımlara ilaveler yaptık; ayrıca ilk baskıda gözden kaçan bazı yazım hatalarını düzelttik. Fakat yine de elbette bu baskının da hatasız olduğu iddiasında değiliz; zira “hatasız kitap, basılmamış kitaptır” deyişine hak verenlerdeniz. Yine bu baskıda kitaptaki en önemli değişiklik “Millî Mücadele Döneminde Mut” başlıklı bölümde olmuştur. Zira bu bölümü, yeni bazı kaynaklardaki bilgilerin ilavesiyle genişleterek yeniden kaleme aldık.

Sonuç olarak doğup-büyüdüğümüz, serin sularından içtiğimiz, kızgın güneşi altında yandığımız, yaylasında serinlediğimiz ve en önemlisi de büyükşehrin cangılında boğulduğumuz zamanlarda bir ana kucacı gibi kendisine koştığımız ve sakin-
dingin ortamında kendimizi bularak “Mutlu” olduğumuz bu güzel ilçemizin güzel insanlarına bir vefa borcu olarak hazırladığımız bu kitabın, hak ettiği değeri görmesi -ki bu daha çok kişi tarafından okunmasıdır- en büyük dileğimizdir.

Bu eserin ortaya çıkmasında çok kişinin katkısı oldu. Mut Belediyesi’nin geçmiş dönem başkanı Selahattin Arslan bunların başta gelenlerinden; kendisine bir defa daha teşekkür ediyorum. Aynı şekilde, devraldığı bayrak yarışını hiçbir siyasî çıkar hesaplarına düşmeden, tam bir kurumsal devlet devamlılığı şeklinde sürdüren ve kültürel çalışmalara destek olmanın, topyekûn iyi bir yöneticilik demek olduğunun bilincinde olan; bu yönüyle de, bizleri, 2 bin yıllık Mut’umuz için çok daha iyi kültürel çalışmalar yapılacağı umudu ve beklentisine sevk eden Mut Belediye Başkanı Murat Orhan’a da çok teşekkür ederim. Belediyeye kurumsal iletişimimizi sağlayan ve bir çok hususta yardımını esirgemeyen Murat Sözeri’ye; gerek özel arşivinde yer alan bazı belgelerle, gerekse de önerileriyle kitabımıza değerli katkıları olan Doğan Atlay’a; İstanbul’daki araştırmalarım sırasında yardımlarını gördüğüm Başbakanlık Osmanlı Arşivi personeline, Beyazıt Devlet Kütüphanesi ve İstanbul Merkez Kütüphanesi çalışanlarına ve elbette İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü’ndeki hocalarıma, özellikle de Doktora programında tez hocam olan Prof. Dr. Feridun M. Emecen’e sonsuz teşekkür ederim.

Ensar KÖSE

Fatih/İstanbul - Temmuz 2011

Giriş kısmında önce, direk olarak Mut’la ilgili veya ilçenin tarihine temas eden çalışmaların genel bir değerlendirmesini yapıp; sonra da kendi kitabımızı bölüm bölüm ele alarak, bu bölümlerde yararlandığımız temel kaynaklarla ilgili bilgiler vereceğiz.

I. Mut’la İlgili Daha Önce Yapılmış Çalışmalar

Doğrudan Mut’la ilgili ilk müstakil çalışmayı 1976 yılında Neşri Atlay yapmıştır¹. Yayımlandığı dönem göz önüne alındığında bir çok yeni bilgiler sunan ve zamanla adeta “klasikleşen” bu kitap, bugün ulaştığımız yeni kaynaklar karşısında yetersiz kalmıştır. Bu durum, tarih araştırmalarının “tabii döngüsü”nün bir sonucudur. Zira yeni yapılacak arkeolojik kazılar, elde edilecek tarihî kaynaklar ve belgelerle, belki de kısa sürede bizim “iddialı” kitabımız da “aşılacak” ve yerini daha mükemmellerine bırakacaktır.

M. Necati Çıplak² ve Ali Demirtaş³’ın çalışmalarında, Mut’la ilgili bilinenlerin tekrarından öteye gidilememiştir.

Yakın zamanlarda, meslektaşımız Mehmet Kurt tarafından yayımlanan bir kitap⁴, ilçenin, özellikle İslam öncesi tarihiyle ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır ki, biz de ilgili bölümü yazarken bu kaynağa sıklıkla müracaat ettik.

Mut’un Karamanoğulları dönemine ait mevcut bilgilerimiz, neredeyse Şikarî’nin nakillerinden ibarettir⁵. 2001 yılında Doğan Atlay, bu dönem olaylarını bir kitapçık haline getirmiş ve Mut Belediyesi tarafından yayımlanmıştır⁶. Bunun yanı sıra yakın tarihlerde Yahya Başkan tarafından hazırlanan doktora tezinde, bölgedeki Karamanoğulları-Osmanlı mücâdelesine ait yeni bazı bilgiler ortaya konulmuştur⁷.

Bölgenin Osmanlı idaresine girmesinden sonraki dönemde 16. yüzyıldaki idarî ve sosyo-ekonomik durumu, Tapu Tahrir Defterlerindeki kayıtlar esas alınarak kapsam-

¹ *Mut Tarihi*, Karaman 1976. Neşri Atlay ayrıca 1969’da, “Milli Mücadelede Mut” başlığı ile Mersin’de çıkan *Kuva-yi Milliye* dergisinde yayımladığı bir dizi makale ile, ilçenin yakın tarihine ışık tutmuştur.

² *İçel Tarihi (Tarihî ve Turistik Zenginlikleriyle)*, Ankara 1968.

³ *İçel İli Yakın Çevre İncelemeleri*, Ankara 1993.

⁴ *Tarih Boyunca Mut*, Ankara 2003. Ayrıca Kurt, bölgenin Eskiçağdaki tarihiyle ilgili bir de doktora tezi hazırlamıştır [*Eskiçağda Göksu (Kalykadnos) Havzası*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya 2001].

⁵ *Karamanoğulları Tarihi*, Konya 1946.

⁶ *Karamanoğulları Beyliği Döneminde Mut’ta Bazı Siyasi Olaylar*, Mersin 2001.

⁷ *Orta Anadolu’da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2007.

lı şekilde çalışılmıştır. Bu konuda önce Mesut Açıkgöz, 31 ve 182 numaralı Tapu Tahrir Defterlerini inceleyen bir lisans tezi hazırlamış⁸; daha sonra Şenol Çelik, diğer defterlerin de ilavesiyle tahrir kayıtlarını, oldukça kapsamlı doktora tezinde ele alarak, İçel'in bu yüzyıla ait tarihinin tam olarak açıklığa kavuşmasını sağlamıştır⁹.

İlçenin Cumhuriyete kadarki uzun Osmanlı hâkimiyeti dönemine ait birkaç yüksek lisans tezi dışında neredeyse hiç bilimsel araştırma yapılmamıştır. Mut'un iki mahallesi ve bazı köylerine ait 10498 tarihli Temettüât Defteri, Ahmet Geçer tarafından çalışılmıştır¹⁰. Aynı şekilde 1900-1901 tarihleri arasındaki Mut mahkeme kayıtlarını muhtevî 157 nolu Şer'îye Sicili Defteri, Mehmet Karabaş tarafından yine Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır ki, bu kayıtlar daha ziyade vâsi nasb ve tâyini, tereke hisselerinin taksimi, alacak davası, nikah, veraset ve vekalet gibi medenî hukuku ilgilendiren konularla ilgili olduğu için, bu tezdten çok fazla istifade ettiğimizi söyleyemeyiz¹¹.

Milli Mücadele döneminde ilçenin, Mut Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (MHC)'nin aktif çalışmaları sayesinde ön plana çıktığını görüyoruz. Daha önce Neşri Atlay tarafından bir dizi makalede ele alınan¹² bu dönem olayları, Kemal Çelik'in Mut MHC'nin karar defterini yayımlamasıyla ayrıntılı olarak ortaya çıkmıştır¹³.

Mut folkloruyla ilgili araştırmalar, diğer yönlerin aksine zenginlik arz etmektedir. Bu hususta başı çeken iki kişi vardır ki, bunlardan biri merhum Sıtkı Soylu; diğeri ise Doğan Atlay'dır. Bunlar Mut folkloruna ait bulabildikleri her türlü bilgiyi derleyerek, çoğunlukla, Mersin'de çıkan *İçel Kültürü* dergisinde yayımlamışlardır¹⁴. Ayrıca Doğan Atlay'ın, İçel'deki halk ozanlarını ayrı bir kitapta topladığını da belirtelim¹⁵.

Mut hakkındaki bir diğer eser Hasan Gezer, Levent Son, Kutbettin Öncü ve Fikret Döm tarafından ortaklaşa hazırlanan bir çalışmadır ki, bu kitapta, ilçede daha çok yakın dönemde hızlı bir gelişme sürecine girmiş olan tarım ve hayvancılık üzerinde durulmuştur¹⁶.

Mut (Claudiopolis) ilk baskısının çıkmasından sonra 2008 yılı içinde Mut hakkında iki kitap birden yayımlanmıştır. Bunlardan ilki Nurşen Tekin'in eseri olup, bu

⁸ 16. Asırda Mut Kazası, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993.

⁹ Osmanlı Taşra Teşkilatında İçel Sancağı (1500-1584), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.

¹⁰ Konya Vilayeti İçel Sancağı Mut Kazası Karyeleri Temettüât Defterleri, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2001.

¹¹ 157 Nolu Mut Şer'îye Sicili Defteri Transkrib ve Katalogu (1317/1900-1319/1901), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1997.

¹² "Milli Mücadelede Mut", Kuva-yi Milliye Dergisi, Yıl 9, Sayı: 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111 (Mersin, 1969).

¹³ Mut Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Karar Defteri ve Milli Mücadelede Mut, Ankara 2001.

¹⁴ İçel ve Mut folkloruyla ilgili yapılmış çalışmaların toplu bibliyografyası için bkz. Hilmi Dulkadir, *İçel İli Halk Kültürü Bibliyografyası*, Ankara 1995. Ayrıca şu teze bkz. Nilgün Çıblak, *İçel Efsaneleri Üzerine Bir Araştırma*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana 1995.

¹⁵ İçelli Halk Ozanları, Mersin 1997.

¹⁶ Tarih ve Tarımıyla Mut, Ankara [Tarihsiz].

kitapta ilçedeki resmî kurumlar, okullar, tarım, hayvancılık, ormancılık vs. hakkında bazı güncel bilgilere ve istatistiklere de yer verilmiştir¹⁷. Diğerleri ise tarafımızca hazırlanan ve zengin görsel malzemeyle de desteklenen, ilçenin köylerini tek tek ayrıntılı olarak tanıtan bir kitaptır¹⁸.

Son olarak İçel'deki dinî ve sosyal gruplarla ilgili yapılmış birkaç bilimsel çalışmaya işaret edelim. Bunlardan ilki, İçel tahtacılarıyla hakkında Nilgün Çıblak tarafından hazırlanmış olan bir doktora tezidir¹⁹. Diğer bir çalışma, bölgede çok eski geçmişe sahip olup, kalabalık yer işgal eden ve ayrıca bölge tarihinde zaman zaman etkili de olan Bozdoğan cemaatiyle ilgilidir²⁰. Ayrıca Bozdoğanlılar, 14 Mayıs 2000 tarihinde Tarsus'ta yapılan bilimsel bir toplantıya konu olmuş ve bu hususta Üçler Bulduk²¹, Şenol Çelik²² ve Alpaslan Demir²³ tarafından üç bildiri sunulmuştur. Erol Öztürk'ün Mut ve Silifke'deki Sarıkeçili ve Bahşiş Yörükleriyle ilgili doktora tezini²⁴ de dikkatlerinize sunarak bu kısmı sonlandıralım.

II. Kitabın Bölümleri ve Temel Kaynakları

Toplam 12 Bölümden meydana gelen kitabımızın bölüm başlıkları ve kullandığımız başlıca kaynaklar kısaca şu şekildedir.

1. Bölüm: Mut Adının Anlamı ve İlçenin Coğrafi Yapısı

Bu kısa bölümde, farklı kaynaklarda “Mut” adının anlamıyla ilgili yapılan ve genellikle “tahminî zorlamalara” dayanan açıklamaları aktardıktan sonra; ilçenin coğrafi yapısına ana hatlarıyla temas ettik.

2. Bölüm: Mut'un İslam Öncesi Tarihi

Tarih öncesi zamanlardan başlayarak Hitit, Asur, Babil, Pers, Helenistik ve Roma ile Bizans İmparatorluğu dönemlerini ele aldığımız bu bölümde daha ziyade Mehmet Kurt'un kitabı²⁵ ile Mustafa H. Sayar'ın makalesinden²⁶ istifade ettik. Bunun yanı sıra, Kurt'un göremediği bazı kaynaklara da bakma fırsatımız oldu ki, bunlardan en önemlisi Stephen Mitchell'in, Mut (Claudiopolis) şehrinin ismi ve kurulmasıyla ilgili

¹⁷ *Dünden Bugüne Her Yönüyle Mut*, Ankara 2008.

¹⁸ *Mutlu Köyler*, Ankara 2008.

¹⁹ *İçel Tahtacıları -Dinî İnanışlar ve Dinî Törenler, Halk Kültürü, Anonim Halk Edebiyatı-*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Adana 2001.

²⁰ Alpaslan Demir, *16. Yüzyılda İçel ve Çevresinde Bozdoğan Cemaati*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2000.

²¹ “Bozdoğan Yörükleri ve Yaylak-Kışlak Sahaları”, *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyum Bildirileri (Tarsus, 14 Mayıs 2000)*, Yörtürk Yay., Ankara 2000, s. 71-82.

²² “XVI. Yüzyılda İçel Yörükleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler”, *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler*, s. 83-101.

²³ “Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi”, *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler*, s. 103-112.

²⁴ *Silifke ve Mut'taki Sarıkeçili ve Bahşiş Yörükleri Ağzı*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2001.

²⁵ *Tarih Boyunca Mut*, Ankara 2003.

²⁶ “Antik Kilikya'da Şehirleşme”, *XII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 12-16 Eylül 1994)*, Kongreye Sunulan Bildiriler, C. I, Ankara 1999, s. 193 vd.

makalesidir²⁷. Ayrıca “Göksu Arkeolojik Projesi” kapsamında bölgede yapılan en son yüzey araştırmalarında elde edilen sonuçlara da, bu proje için hazırlanan internet sitesinde²⁸ yayımlanan raporlardan naklen temas ettik.

3. Bölüm: Osmanlı Öncesi Türk ve İslam Hâkimiyeti Dönemi

Emeviler zamanından başlayarak Abbasi, Anadolu Selçuklu ve Karamanoğulları beyliği dönemlerini ele aldığımız bu bölümü, belli-başlı ikincil kaynaklardaki²⁹ malumattan bir derleme ve özet yaparak oluşturduk.

4. Bölüm: İçel ve Mut’un İdarî Yapısı

Bu kapsamlı bölümde, bölgenin Osmanlı hâkimiyetine girmesinden başlayarak günümüze kadar geçen yaklaşık 500 yıllık sürede, İçel ve Mut’un idarî yapısında hangi değişikliklerin olduğunu inceledik. Bunu yaparken okuyucunun kafasında oluşacak kavram kargaşasına meydan vermemek için, Osmanlı yönetim yapısında bulunan “idareciler” ve “idarî kurumlar” hakkında Şenol Çelik, Musa Çadırcı³⁰ ve İlber Ortaylı³¹’dan naklen kısa açıklayıcı bilgiler verdik. Ayrıca bu bölümde, konu bütünlüğünün dağılmaması için sadece Mut’ta değil, tüm İçel ili(sancak)ndeki idarî yapıyı birlikte ele aldık.

Bu bölümün ilk kısmı (16. yüzyılda idarî yapı), Şenol Çelik’in tezinden özetlendi. Sonraki yüzyıllardaki idarî değişiklikleri Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulabildiğimiz malzemelerden (özellikler Hâne-i Avâız Defterleri) takip ettik. 19. yüzyılda aynı arşiv belgelerinin yanı sıra Temettüât Defterleri ve Adana Vilâyet Salnâmeleri diğer temel başvuru kaynaklarımız oldu. Cumhuriyet dönemindeki idarî değişiklikleri ise, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivindeki belgeler ve nüfus sayım sonuçlarının toplandığı istatistik kitaplarının yardımıyla ortaya koymaya çalıştık.

5. Bölüm: Mut Kazası Yöneticileri

Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti dönemlerinde Mut’ta görev yapmış yöneticileri ele aldığımız bu bölümde, kaymakamlar ve belediye başkanlarıyla ilgili kısımların “neredeyse” eksiksiz olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı dönemi yöneticilerini arşiv ve salnâme kayıtlarından kolaylıkla takip edebildik; hattâ kaymakamların büyük çoğunluğunun hayat hikayelerini de verdik. Cumhuriyetin ilk 50 yılında görev yapmış kaymakamların bazıları hakkında da *Mülkiye Tarihi*³²’nde bilgi bulabilmemize rağmen, yakın dönemdekilerin sadece isim ve görev tarihlerini verebildik. Aynı şekilde Mut Belediye Başkanlarının da isim ve görev tarihlerini tespit etmemize rağ-

²⁷ “Iconium and Ninica, Two Double Communities in Roman Asia Minor”, *Historia*, Band 28 (1979), s. 407-438.

²⁸ <http://212.174.26.236/goksu>

²⁹ Osman Turan, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*, İstanbul 2003; Ali Sevim, *Suriye Selçukluları, I, II*, Ankara 1981, 1983; Şehabeddin Tekindağ, “Karamanlılar”, *İA*, C. 6, İstanbul 1977, s. 316-330; İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara 1988.

³⁰ *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri’nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Ankara 1997.

³¹ *Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*, Ankara 1974; ay. yz. *Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*, İstanbul 1985.

³² *Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler*, C. 3, 5, 6, 7, Ankara 1968-1970.

men, tercüme-i hâllerine ulaşamadığımızı ifade edelim.

6. Bölüm: Salnâmelere Göre Mut

Bu bölümde, 1290 (1873)'dan başlayarak sonraki yıllarda çıkarılmaya devam edilen Adana Vilâyet Salnâmesinin, Mut kazasıyla ilgili bölümlerinin orijinal kısımlarını ve Latin harflerine çevrilmiş şekillerini verdik.

7. Bölüm: İçel'in Yönetim Merkezi Tartışmaları

Osmanlı Devleti zamanında İçel sancağının yönetim merkezinin hangi kazada bulunacağı zaman zaman tartışmalara konu olmuştur. Özellikle Osmanlı son dönemlerinde yoğunluk kazanan bu tartışmaları, tamamıyla arşiv belgelerinden hareketle inceledik.

8. Bölüm: İçel ve Mut'un Kargaşa Yılları

Önce 16. ve 17. yüzyıllarda Arap aşiretleri ve suhtelerin (medrese öğrencileri) neden olduğu düzeni bozucu faaliyetlerin ele alındığı bu bölümde; daha sonra, İçel'de 18. yüzyıl başlarında ortaya çıkıp 100 yıldan daha fazla süren "âyân" kavgalarını, kapsamlı olarak ele aldık. Bu bölümde de kaynak olarak yine Osmanlı Arşiv Belgelerini (özellikle mühimme ve ahkâm kayıtları) kullandık.

9. Bölüm: İçel ve Mut'un Nüfus Durumu

16. yüzyıldan günümüze kadar İçel ve Mut'un nüfus rakamlarını ve buradan hareketle bazı sosyo-ekonomik değerlendirmeleri, yine oldukça kapsamlı olarak bu bölümde inceleme fırsatımız oldu.

16. yüzyıla ait nüfus bilgilerini Ş. Çelik'in daha önce sözünü ettiğimiz çalışmasından aldık. Sonraki yılların tahmini rakamlarını ise arşiv malzemelerine (Hâne-i Avârız ve Nüfus Yoklama Defterleri) dayandırdık; Osmanlı son dönemi için salnâme kayıtlarına; Cumhuriyet dönemi için ise 1927'den itibaren yapılmaya başlanan nüfus sayım sonuçlarını muhtevî istatistik kitaplarına müracaat ettik.

10. Bölüm: Mut Kazasında İktisadî Hayat

100 sayfayı geçen bu bölümde, 16. yüzyıldan başlayarak Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına kadarki iktisadî gelişmeleri ele aldık. 16. yüzyıl için yine Ş. Çelik'in tezi tek referansımız oldu. Mut'un 19. yüzyıldaki ekonomik durumunu ise, ulaşma imkanı bulduğumuz Temettüât Defterindeki kayıtları tahlil ederek çıkarmaya çalıştık. Defterler eksik olduğu için bu kısım, tam bir bütünlükten yoksun kaldı. Bu bölümde, özellikle I.Dünya Savaşı yıllarında, bölge halkının karşı karşıya kaldığı ve sefalet boyutlarına ulaşan ekonomik sıkıntılara ait çarpıcı belgelere ulaştık. Bu belgelerin büyük çoğunluğunun tam olarak transkribesini vermeyi uygun bulduk.

11. Bölüm: Milli Mücadele Döneminde Mut

Bu bölümü, Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin karar defterine ilaveten, arşivlerde bulabildiğimiz diğer belgelerle, dönemin olaylarının kahramanı olan kişilerin hatıraları ve *Kuvayi Milliye* dergisinde çıkan yazıların yardımıyla bu baskı için yeniden kaleme aldık.

12. Bölüm: Mut Kazasında Tarihî ve Vakıf Eserleri

Mut'ta bulunan tarihî ve vakıf eserlerinin incelendiği bu bölümde, ulaşabildiğimiz arşiv malzemelerini kullandık. Ayrıca, eserlerin mimarî özellikleriyle ilgili kısımlarda

söyleyecek yeni ve farklı sözümüz olmadığı için bazı kaynaklardan uzun alıntılar yaptık.

Semavi Eyice³³, İ. Hakkı Konyalı³⁴ ve Mehlika Arel³⁵'in çalışmaları bu bölümde sıkça müracaat ettiğimiz temel kaynaklarımız oldu. Ayrıca kimliği ve yaşadığı mekan, zaman zaman tartışmalara konu olan Şeyh Ali Semerkandî hakkında, görebildiğimiz arşiv belgelerini ayrıntılı olarak inceleyerek tartışmalara açıklık kazandırmaya çalıştık.

³³ Karadağ (Binbirkilise) ve Karaman Çevresinde Arkeolojik İncelemeler, İstanbul 1971.

³⁴ Karaman Tarihi, İstanbul 1967.

³⁵ “Mut’ta Karamanoğulları Devri Eserleri”, *Vakıflar Dergisi*, V (Ankara 1962), s. 241 vd.

BİBLİYOGRAFYA

I. ARŞİV BELGELERİ

A. Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

Mühimme Defterleri (MHM), nr. 7, 10, 23, 28, 31, 34, 35, 36, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 53, 60, 63, 62.

Adana Ahkâm Defteri (AAD), nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Temettüât Defteri (TMT), nr. 10498, 10527, 10528, 10571.

Maliyeden Müdevver Defterler (MAD), nr. 457, 2751, 3155, 3158, 3844, 9915, 21456.

Sicill-i Ahvâl Defterleri, nr. 25, 26, 42, 106, 143, 145, 150.

Kâmil Kepeci (KK), nr. 2550, 2614.

Maliye Nezâreti Ceride Muhasebesi (ML.CRD), nr. 101, 140, 146.

Şura-yı Devlet

İrade Dahiliye

İrade Şura-yı Devlet

İrade Meclis-i Vâlâ

İrade Tekâüd Sandığı

Cevdet Adliye

Cevdet Dahiliye

Cevdet Evkaf

Cevdet Maarif

Cevdet Zaptiye

İbnü'l-Emin Dahiliye

İnbü'l-Emin Defter-i Atik

A.DVN (Divan-ı Hümâyun Kalemi)

A.MKT (Sadâret Mektûbî Kalemi)

A.MKT.MVL (Meclis-i Vâlâ)

A.MKT.UM (Umum Vilâyât)

A.MKT.NZD (Nezâret ve Devâir)

A.MKT.MAM

A.MKT.DV (Deâvî)

DH.İD (Dahiliye Nezâreti İdare)

DH.EUM.AYŞ (Dahiliye Nezâreti Asayiş Şubesi)

DH.İUM (Dahiliye Nezâreti İdâre-i Umumiye-i Dahiliye Müdüriyeti)

DH.KMS (Dahiliye Nezâreti Kalem-i Hususî)

DH.MTV (Dahiliye Nezâreti Mütenevvia)

DH.MUI (Dahiliye Nezâreti Muhâberât-ı Umumiye İdaresi)

DH.SN.THR (Dahiliye Nezâreti Sicill-i Nüfus İdare-i Umumiyesi Tahrirât Kalemi)

DH.SYS (Dahiliye Nezâreti Siyasî)

DH.ŞFR (Dahiliye Nezâreti Şifre Kalemi)

DH.UMVM (Dahiliye Nezâreti Umûr-ı Mahalliye ve Vilâyât Müdüriyeti)

HH (Hatt-ı Hümâyun)

MV (Meclis-i Vükelâ)

Y.A.HUS (Yıldız Sadâret Hususî Mâruzât)

Y.PRK (Yıldız Perâkende)

A. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)

Dosya: 7347, Fon Kodu: 30..10.0.0, Yer No: 66.441..5.
Sayı: 6/1929, Fon Kodu: 30..11.1.0, Yer No: 12.15..19.
Sayı: 12975, Fon Kodu: 30..11.1.0, Yer No: 112.11..6.
Sayı: 11342, Fon Kodu: 30..11.1.0, Yer No: 95.13..11.
Sayı: 19042, Fon Kodu: 30..11.1.0, Yer No: 171.32..4.

II. SALNÂMELER

Salnâme-i Vilâyet-i Konya, sene 1286.

Salnâme-i Vilâyet-i Adana, sene 1287, 1289, 1290, 1293, 1294, 1296, 1297, 1308, 1309, 1312 (2 defa), 1316, 1318, 1319.

III. KAYNAK ESERLER

ÂŞIK PAŞAZÂDE, *Tevârih-i Âl-i Osman*, Düzenleyen:Çiftçioğlu N. Atsız,İstanbul[tarihsiz].
Düstur, III.Tertib, C. II, İstanbul 1929, s. 204.

EVLİYA ÇELEBİ, *Seyahatnâme*, *Anadolu, Suriye, Hicaz (1671-1672)*, C. IX, İstanbul 1935.

MEHMED SÜREYYÂ, *Sicill-i Osmanî Yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye*, C. III, Sebil Yay., İstanbul 1996.

Resmi Gazete, 21 Ekim 1995, Sayı: 22440, s. 2.

SELÂNİKÎ MUSTAFA EFENDİ, *Tarih-i Selânikî*, Haz. Prof. Dr. Mehmet İpşirli, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., İstanbul 1989.

IV. WEB SİTELERİ

<http://212.174.26.236/goksu>
<http://www.mahalli-idareler.gov.tr>
<http://www.mut.bel.tr>
<http://tbbm.gov.tr/kanunlar/k4764.html>

V. KATALOG VE LÜGATLER

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., Ankara 1992.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., Ankara 1995.

DOĞAN, Mehmet, *Büyük Türkçe Sözlük*, İz Yayıncılık, İstanbul 1991.

Osmanlı Yıllıkları (Salnâme ve Nevsal), İslam Tarihi Sanat ve Kültürü Araştırma Merkezi Yay., İstanbul 1982.

ŞEMSEDDİN SÂMÎ, *Kâmûs-i Türkî*, Çağrı Yay., İstanbul 1996.

Yer İsimleri Kılavuzu, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müd. Yay., İstanbul 1991.

VI. NÜFUS İSTATİSTİKLERİ

Osmanlı Devleti'nin İlk İstatistik Yıllığı, 1897, C. 2, *Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu (1500-1927)*, (Haz. Cem Behar), BDİE Yay., Ankara 1997.

28 Teşrinievvel 1927 Umumî Nüfus Tahriri, Başvekâlet İstatistik Umum Müd. Yay., Ankara 1929

1935 20 İlkteşrin Genel Nüfus Sayımı, Türkiye Nüfusu, Vilayet, Kaza, Şehir ve Köyler İtibariyle Muvakkat Rakamlar, Başvekalet İstatistik Umum Müd. Yay., Ankara 1935.

- Genel Nüfus Sayımı, 20 İlk Teşrin 1935, Kati ve Mufasssal Neticeler, İçel Vilâyeti, Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü Yay., İstanbul 1937.*
- Genel Nüfus Sayımı, 20 İlk Teşrin 1935, Köyler Nüfusu, Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü Yay., İstanbul 1937.*
- 20 İlkteşrin 1940, Genel Nüfus Sayımı, Vilâyetler, Kazalar, Nahiyeler ve Köyler İtibariyle Nüfus ve Yüz Ölçümü, Başbakanlık İstatistik Umum Müd. Yay., Ankara 1944.*
- 21 Ekim 1945 Genel Nüfus Sayımı, İl, İlçe, Bucak ve Muhtarlıklar İtibariyle Nüfus, Başbakanlık İstatistik Genel Müd. Yay., Ankara 1948.*
- 21 Ekim 1945 Genel Nüfus Sayımı, İçel İli, Başbakanlık İstatistik Genel Müd. Yay., Ankara 1949.*
- 22 Ekim 1950 Genel Nüfus Sayımı, Türkiye Nüfusu, Başbakanlık İstatistik Genel Müd. Yay., İstanbul 1961.*
- 22 Ekim 1950 Umumî Nüfus Sayımı, Başvekâlet İstatistik Umum Müd. Yay., Ankara 1954.*
- 23 Ekim 1955 Genel Nüfus Sayımı, Türkiye Nüfusu, BDİE Müd. Yay., Ankara 1961.*
- 23 Ekim 1960 Genel Nüfus Sayımı, BDİE Müd. Yay., Ankara [t.y.].*
- Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, 24.10.1965, BDİE Müd. Yay., Ankara 1969.*
- Genel Nüfus Sayımı, İdarî Bölünüş, İl, İlçe, Bucak ve Köy (Muhtarlık) Nüfusları, 25.10.1970, BDİE Müd. Yay., Ankara 1970.*
- Genel Nüfus Sayımı, İdarî Bölünüş, 26.10.1975, BDİE Müd. Yay., Ankara 1977.*
- Genel Nüfus Sayımı, İdarî Bölünüş, 12.10.1980, BDİE Müd. Yay., Ankara 1981.*
- Genel Nüfus Sayımı, İdarî Bölünüş, 20.10.1985, BDİE Müd. Yay., Ankara 1986.*
- Genel Nüfus Sayımı, İdarî Bölünüş (Özet Tablolar), BDİE Müd. Yay., Ankara 1991.*
- 1997 Genel Nüfus Tespiti, İdarî Bölünüş, BDİE Müd. Yay., Ankara 1999.*
- Ekonomik ve Sosyal Göstergeler, İçel, BDİE Müd. Yay., Ankara 1998.*
- 2000 Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, BDİE Müd. Yay., Ankara 2003.*

VII. ARAŞTIRMA VE İNCELEMELER

- AÇIKGÖZ, Mesut, *16. Asırda Mut Kazası*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993.
- AKDAĞ, Mustafa, *Celâli İsyancıları (1550-1603)*, Ankara Üniversitesi DTCF Yay., Ankara 1963.
- AREL, Mehlika, “Mut’ta Karamanoğulları Devri Eserleri”, *Vakıflar Dergisi*, V (Ankara 1962), s. 241-250.
- ÂŞIK, Hüseyin, *Şeyh Ali Semerkandî (K.S.)*, *Hayatı ve Menkıbeleri*, İlim Yay., Ankara 2004.
- ATLAY, Doğan, *Karamanoğulları Beyliği Döneminde Mut’ta Bazı Siyasi Olaylar*, Mut Belediyesi Kültür Yayınları, Mersin 2001.
- ATLAY, Neşri, *Mut Tarihi*, Karaman 1976.
- , “Millî Mücadelede Mut-2”, *Kuvayı Milliye*, IX/104-111 (Mayıs-Aralık 1969).
- AYDIN, Mahir, “Sultan II.Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri”, *Sultan II.Mahmud ve Reformları Semineri, Bildiriler*, İstanbul 1990, s. 81-106.
- BAHAR, Hasan-Güngör Karauğuz-Özdemir Koçak, *Eskiçağ Konya Araştırmaları, I*, İstanbul 1996.

- BAKER, H.D.-D. Collon-J.D. Dawkins-T. Pollard-J.N. Postgate-D. Symington-D. Thomas, "Kilise Tepe", AS, XLV (1995), s. 139-195.
- BARKAN, Ömer Lütfi, "Avâız", İA, C. II, s. 13 vd.
- BAŞAR, Fahameddin, *Osmanlı Eyâlet Tevcihâtı (1717-1730)*, TTK Yay., Ankara 1997.
- BAYKARA, Tuncer, *Türkiye Selçuklularının Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, IQ Kültür-Sanat Yay., İstanbul 2004.
- BİLDİRİCİ, Mehmet, *Tarihi Su Yolları, Konya Karaman Niğde Aksaray Yalvaç Side Mut Silifke*, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müd. Yay., Ankara 1994
- "Binbaşı Emin Mengenli Bey'in Hatıra ve Belgelerinden" Haz. Şeref Genç, *Kuvayi Milliye*, XII/133-136, XIII/137-158 (Eylül 1971-Ekim 1973).
- ÇADIRCI, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK. Yay., Ankara 1997.
- ÇAKMAKOĞLU, Alev, "Zeyne'de Şeyh Semerkandî Zaviyesi", 2. Mersin Milli Kültür ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri (2-4 Aralık 1988), Ankara 1989, s. 63-68.
- ÇELİK, Kemal, *Millî Mücadele'de Adana ve Havalisi (1918-1922)*, TTK. Yay., Ankara 1999.
- , *Mut Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti Karar Defteri ve Millî Mücadele'de Mut*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2001.
- ÇELİK, Şenol, *Osmanlı Taşra Teşkilatında İçel Sancağı (1500-1584)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.
- ÇIPLAK, M. Necati, *İçel Tarihi (Tarihî ve Turistik Zenginlikleriyle)*, Ankara 1968.
- DEMİRTAŞ, Ali, *İçel İli Yakın Çevre İncelemeleri*, Ankara 1993.
- DIEZ, E.-O. Aslanapa, *Karaman Devri Sanatı*, İstanbul 1950.
- EMECEN, Feridun M., "Doğu Karadeniz'de Âyânlık: Tirebolulu Kethudazâde Mehmed Emin Ağa", *Belleten*, LXV/242 (Ankara, Nisan 2001), s. 193-215.
- , "Kayacık Kazasının Avâız Defteri", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, XII (1981-1982), İstanbul 1982, s. 159-170.
- EMİN RESA (Emin Arslan Karakaş), *İçel Kurtuluş Savaşı Tarihi Hatıraları*, C. I, Yeni Mersin Matbaası, Mersin 1942.
- ERDOĞAN, Şeref, *Ankaram*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001.
- ETHEM, Halil, "Karamanoğulları Hakkında Vesâik-i Mahkûke", *TOEM*, cüz: 11 (1 Kanun-i evvel 1327), İstanbul 1329, s. 697-712.
- EYİCE, Semavi, *Karadağ (Binbirkilise) ve Karaman Çevresinde Arkeolojik İncelemeler*, İ.Ü. Edebiyat Fak. Yay., İstanbul 1971.
- FAROQHI, Suraiya, "16. asırda Batı ve Güney sancaklarında belirli aralıklarla kurulan pazarlar: İçil, Hamid, Karahisar-ı sahib, Kütahya, Aydın, Menteşe", *ODTÜ Gelişim Dergisi*, 1978 Özel Sayısı (Ankara 1979) s. 44-46.
- GEÇER, Ahmet, *Konya Vilayeti İçel Sancağı Mut Kazası Karyeleri Temettüât Defterleri*, Niğde Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, Niğde 2001.
- GENÇ, Şeref (Yılmaz Efe) "İstiklâl Savaşı'nda Mersin'i Kurtarma Çabası", *Kuvayi Milliye*, VIII/90-95 (Şubat-Temmuz 1968), IX/101-107 (Ocak-Temmuz 1969), XI/125 (Ocak 1971).
- HOPWOOD, Keith, "Rough Cilician in the Third Century A.D.", *XII. TT Kongr. (Ankara, 12-16 Eylül 1994)*, *Kongreye Sunulan Bildiriler*, C. I, Ankara 1999, s. 217-225.
- "İçel", *Yurt Ansiklopedisi*, C. 5, İstanbul 1982, s. 3626 vd.
- "İçel", *AnaBritanica*, C. 16, İstanbul 1994, s. 248-249.

- KARABAŞ, Mehmet, *157 Nolu Mut Şer'îye Sicili Defteri Transkrib ve Katalogu (1317/1900-1319/1901)*, İnönü Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1997.
- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı-1831*, Ankara 1943.
- KARPAT, Kemal H., *Osmanlı Nüfusu, Demografik ve Sosyal Özellikleri*, Tarih Vakfı Yay., İstanbul 2003.
- KOÇAŞOĞLU, Osman Muzaffer, "Osman Muzaffer Anlatıyor-7", *Kuvayı Milliye*, V/59 (Temmuz 1965).
- KONYALI, İ.Hakkı, *Abideleri ve Kitâbeleri ile Karaman Tarihi, Ermenek ve Mut Âbideleri*, İstanbul 1967.
- KURT, Mehmet, *Tarih Boyunca Mut*, Murat Kitabevi, Ankara 2003.
- Kurtuluş Savaşında İçel (Mersin)*, Yazan: Komite, Türkiye Kuvayı Milliye Mücahit ve Gazileri Cemiyeti Mersin Şubesi Yay., İstanbul 1971.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "Osmanlı Sosyal ve İktisâdî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", *Belleten*, LIX/225 (Ağustos 1995), s. 395-412.
- LANGE, O., "Ninica Claudiopolis, Der Münzen und Medaillensammler", *Berichte aus allen Gebieten der Münzen und Mediallenkunde*, 27 (1988), s. 377 vd.
- OĞUZCAN, Lütfi, "İlk Büyük Millet Meclisine Mersin Mebusları Nasıl Seçilmişti?", *Kuva-yi Milliye*, (Mersin, Mayıs 1961), sayı: 38, s. 13-18.
- ORTAYLI, İlber, *Tanzimattan Sonra Mahallî İdareler (1840-1878)*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yay., Ankara 1974.
- , *Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*, Hil Yay., İstanbul 1985.
- OSTROGORSKY, A., *Bizans Devleti Tarihi*, (Çev. Fikret İşıltan), Ankara 1981.
- ÖZERGİN, M. Kemal, "Anadolu'da Selçuklu Kervansarayları", *TD*, XV/20 (Mart 1965), s. 141-170.
- ÖZKAYA, Yücel, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*, TTK Yay., Ankara 1994.
- ÖZTÜRK, Said, *Tanzimât Döneminde Bir Anadolu Şehri Bilecik*, Kitabevi Yay., İstanbul 1996.
- McCARTHY, Justin, *Müslümanlar ve Azınlıklar, Osmanlı İmparatorluğunda Nüfus ve İmparatorluğun Sonu*, (Çev. Bilge Umar), İnkılâp Yay., İstanbul 1998.
- MELLAART, James, "Preliminary Report on a Survey of Pre-Classical Remains in Southern Turkey", *AS*, IV (1954) s. 176 vd.
- , "Second Millenium Pottery from the Konya Plain and Neighbourhood", *Belleten*, XXII/87 (Temmuz 1958) s. 311 vd.
- , "Iron Age Pottery from Southern Anatolia", *Belleten*, XIX/74 (Nisan 1955), s. 115 vd.
- MERT, Özcan, "Âyan" mad., *DVİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 195-198.
- MITCHELL, Stephen, "Iconium and Ninica, Two Double Communities in Roman Asia Minor", *Historia*, Band 28 (1979), s. 407-438.
- "Mut", *AnaBritanica*, C. 23, İstanbul 1994, s. 236.
- POSTGATE, J. N., "Kilise Tepe, 1996, A Summary of the Principal Results", *Kazı Sonuçları Toplantısı*, XIX/I (Ankara 1997), s. 209-225.
- RAMSAY, W.M., *Anadolu'nun Tarihî Coğrafyası*, (Çev. Mihri Pektaş), İstanbul 1961.
- SARAÇOĞLU, H., *Akdeniz Bölgesi*, İstanbul 1989.
- SAYAR, H. Mustafa, "Antik Kilikya'da Şehirleşme", *XII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 12-16 Eylül 1994)*, *Kongreye Sunulan Bildiriler, C. I*, Ankara 1999, s. 193-216.

- SEVİM, Ali, *Suriye Selçukluları, I, (Fetihten Tutuş'un Ölümüne Kadar)*, Ankara Üniversitesi DTCF Yay., Ankara 1981.
- _____, *Suriye Selçukluları, II, (Tutuş'un Ölümünden Yıkılışlarına Kadar)*, Ankara Üniversitesi DTCF Yay., Ankara 1983.
- SERGEN, Nazmi, *Anadolu Kaleleri, I*, Ankara 1959.
- SOYLU, Sıtkı, "Kurtuluş Savaşında Mut ve Mutlular", *Mut Halk Eğitim Merkezi*, Sayı: 3 (1 Ekim 1983).
- SÖZEN, Metin, *Anadolu Medreseleri, Selçuklular ve Beylikler Devri*, İstanbul 1970.
- ŞENER, Zülfikar, "İstiklâl Savaşı Anılarından: Yurt Borcu", *Kuvayi Milliye*, XII/133 (Eylül 1971), s. 17-18, 29.
- TEKİNDAG, M.C. Şehabeddin, "Karamanlılar", *İA*, C. 6, İstanbul 1977, s. 316-330.
- _____, "Silifke" mad, *İA*, X, İstanbul 1966, s. 643-648.
- _____, *Ders Notları, Fatih'den III.Murad'a Kadar Osmanlı Tarihi (1451-1474)*, İstanbul 1977
- _____, "Şemsüddin Mehmed Bey Devrinde Karamanlılar", *TD*, XIV/19 (Mart 1964), İstanbul 1964, s. 81-98.
- _____, "Karamanlıların Gorigos Seferi-1367", *TD*, VI/9 (Mart 1954), s. 161-174.
- _____, "II.Bayezid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücadelesi", *Belleken*, XXX/123 (Ankara 1967), s. 345-373.
- TOROĞLU, Mithat, "Küçük Ziyaret Tepe Savaşı", *Kuvayi Milliye*, VI/69 (Mayıs 1966), s. 14.
- TOTAYSALGIR, Gaffar, "Mut Kazası ve Baba Hocant[ı]", *Konya*, VIII (Konya, Şubat-Mart 1944), s. 64-65.
- TURAN, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*, Ötüken Yay., İstanbul 2003.
- UĞUR, Said, *İçel Tarihi, I*, Mersin 1945.
- ULUÇAY, M. Çağatay, *İlk Müslüman Türk Devletler*, MEB Yay., Ankara 1975.
- UMAR, Bilge, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1993.
- _____, *Türk Halkının Ortaçağ Tarihi, Türkiye Türkleri Ulusunun Oluşumu*, İnkılâp Yay., İstanbul 1998.
- USMAN, Mükerrrem, "Mut'ta Bulunmuş Olan Roma Devri Lâhitleri", *V. Türk Tarih Kongresi (12-17 Nisan 1956) Kongreye Sunulan Bildiriler*, Ankara 1960, s. 182-194.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Tarihi, C. III/I*, Ankara 1988.
- _____, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, TTK. Yay., Ankara 1988
- _____, *Osmanlı Devleti'nde İlmiye Teşkilatı, III*, T.T.K. Yay., Ankara 1988.
- YAZGAN, Mustafa, *Sertavul Geçidi*, İkbal Yay., Ankara 1975.
- YILDIRIM, Cihat, *Şeyh Alâeddin Ali Semerkandi'nin Hayatı ve Eserleri*, Gülnar 1992.

İNDEKS ❁

A

A. YENER ERÇİN, Mut Kaymakamı • 177.
 Abbasi Devleti • 28, 54, 55.
 ABDİ AHMED PAŞA, İçel Mutasarrıfı • 308.
 ABDULLAH, Sankavak Âyânı • 315.
 ABDULLAH AĞA, Sinanlı Kaza Müdürü • 105, 189, 193.
 ABDULLAH BEY, Sinanlı Kaza Müdürü • 185.
 ABDULLAH BEY, Kıravgalı • 517, 606.
 ABDULLAH BEYZÂDE ABDULLAH BEY • 259, 260, 261.
 ABDULLAH BEYZÂDE AHMED (ARSLAN) BEY • 514, 519, 524, 550, 552, 601, 602.
 ABDULLAH EFENDİ, Mut Kaymakamı • 158.
 ABDURRAHMAN EFENDİ, Sinanlı Kaza Müd. • 193.
 ABDURRAHMAN PAŞA, Karaman Valisi • 255, 315, 324, 330.
 ABDÜLAZİZ, Sultan • 90, 131.
 ABDÜLAZİZ BEY • 551.
 ABDÜLCEMİL, Gülnar Âyânı • 328, 329, 330.
 ABDÜLHÂLİM EFENDİ, Şehzâde • 180.
 ABDÜLHALİMOĞLU HACI HALİL, Karataş Sbşısı • 324.
 ABDÜLHAMİD I • 621.
 ABDÜLHAMİD II • 95, 97, 103, 106, 157, 239, 272, 636.
 ABDÜLKADİR EFENDİ, Mut Nüfus Memuru • 83.
 ABDÜLKADİR KEMALİ EFENDİ, Mersin Kaymakamı • 95.
 ABDÜLMECİD, Sultan • 86, 89, 90, 454, 464, 636.
 ABDÜLMÜMİN BEY, Anamur Âyânı • 302, 303, 308, 310, 323, 324, 326, 327, 332.
 ABDÜLMÜMİN BEY, Sunullah Paşa'nın oğlu • 629.
 ABDÜLMÜMİN PAŞAOĞLU HACI • 316.
 ABİDİN PAŞA, Adana Valisi • 158, 239, 260, 567, 568.
 ABİDOĞLU SEYYİD ALİ, Nevahi Âyânı • 310.
 Absud • 356, 468, 612.
 Absud Suyu • 356.
 Actium Savaşı • 49.
 Adana • 28, 29, 35, 51, 54, 55, 56, 58, 59, 76, 88, 89, 91, 92, 95, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 114, 128, 130, 132, 133, 134, 135, 153, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 168, 171, 173, 176, 189, 199, 206, 234, 239, 240, 241, 248, 249, 252, 253, 255, 257, 258, 260, 263, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 289, 290, 295, 301, 325, 358, 362, 369, 378, 453, 455, 456, 457, 458, 462, 463, 465, 467, 468, 470, 471, 472, 480, 482, 483, 484, 485, 509, 510, 512, 522, 532, 537, 539, 549, 557, 565, 581, 594, 646.
 ADİL AKTAN, Mut Kaymakamı • 171.
 ADİL BEY, Adana Vali Vekili • 99, 101.
 Adras Dağı • 34.
 Adrasos • 37.
 Afşar Boyu • 59.
 ÂGÂH EFENDİ, Karataş Kaza Müdürü • 195.
 ÂGÂH EFENDİ, Sarıkavak Kaza Müdürü 198.
 AHMED AĞA, Yüzbaşı, Sinanlı Müdürü • 191, 192.
 AHMED BEY, Zeyne Âyânı • 317.
 Ahmed Bey Muallimhânesi • 612.
 AHMED MUHTAR PAŞA, Gazi, Sadrazam • 168.
 AHMED NACİ EFENDİ, Ermenek Müftüsü • 259.
 AHMED NAFİZ EFENDİ, Mut Kaymakamı • 155, 157.

AHMED NECATİ EFENDİ, Mut Tahrirat Katibi • 88, 207.
 AHMED PAŞA, İçel Mutasarrıfı • 300, 301, 310, 311, 312, 314, 328, 325, 330.
 AHMED PAŞAZÂDE MUSA BEY • 589, 590.
 AHMED RAŞİD EFENDİ, Mut Kay. • 158, 159, 160, 161, 162, 229.
 AHMED RÜŞDİ EFENDİ, Gülnar Kay. • 161.
 AHMED ŞABAN EFENDİ, Mut Rüştîye Mektebi Öğretmeni • 228, 231.
 AHMED ŞÜKRÜ EFENDİ, Mut Nüfus Katibi • 137, 157, 218.
 AHMED VEFİK PAŞA, Sadrazam • 252.
 AHMET GEZER, Göksu Belediye Başkanı • 185.
 AHMET NEVRUZ, Mut Kaymakamı • 177.
 Akça Kale • 573, 574.
 Akdeniz • 33, 34, 35, 36, 44, 47, 48, 57, 86, 132, 242, 270, 395, 398, 399, 451, 452, 453, 482, 573.
 Akkoyunlu(lar) • 60, 643.
 Akliman • 72, 573, 574.
 Aksaray • 89, 92, 155, 157, 171.
 Akseki • 165.
 Akşehir • 64, 66, 89, 92, 293, 294.
 Al Oda Mağarası • 595.
 Aladağ • 309, 326, 560, 561, 563, 564.
 ALÂEDDİN ALİ BEY • 62, 63.
 ALÂEDDİN KEYKUBAD I • 58, 59, 580.
 Alagöz Seydi Zaviyesi • 356.
 Alahan (Alacahan) • 35, 40, 58, 59, 116, 236, 583, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 591, 596, 597, 598, 614.
 Alâiye (Alanya) • 60, 67, 291, 292, 293, 294, 535.
 ALEKSİOS KOMMENOS I • 58, 59.
 ALİ BEY, İçel Kaymakam Vekili • 187.
 ALİ (PAYLI), Mut Belediye Başkanı • 517.
 ALİ KEMAL KOCATEPE, Mut Belediye Başkanı • 181.
 ALİ NEŞRİ ATLAY • 25, 26, 32, 514, 539, 569.
 ALİ PAŞA, Topkaraağaç Mutasarrıfı • 73.
 ALİ PAŞA, Vezir, Karaman Valisi • 332.
 ALİ RIZA PAŞA, Preveze Mutasarrıfı • 162.
 Almus • 175.
 ALP ARSLAN • 55.
 Anadolu Selçuklu Devleti • 28, 55, 56, 58, 59.
 Anamur • 36, 37, 41, 58, 59, 61, 76, 78, 92, 93, 95, 99, 114, 120, 130, 135, 155, 158, 160, 174, 237, 239, 240, 241, 255, 257, 258, 263, 265, 268, 269, 270, 275, 276, 292, 293, 298, 310, 312, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 343, 358, 374, 377, 379, 395, 396, 398, 457, 462, 470, 471, 472, 476, 477, 479, 521, 526, 528, 532, 548, 549, 550, 552, 598, 627.
 Anaypazarı • 97, 98, 99, 106, 107, 135, 155, 463, 464, 477.
 Anemurion • 37, 598.
 Ankara • 40, 56, 60, 63, 64, 65, 184, 289, 363, 364, 374, 463, 509, 520, 552, 565, 566, 615, 616, 636, 637.
 Ankara Savaşı • 64.
 Antakya • 54, 56, 57, 58, 59, 598.
 Antalya • 47, 51, 55, 60, 61, 64, 65, 67, 120, 153, 160, 165, 167, 173, 176, 184, 239, 240, 643.
 ANTİOCHOS III, Seleukos Kralı • 47.
 ANTİOCHOS EUSEBES X, Seleukos Kralı • 48, 50.
 Appuşu • 46.

❁ İçel ve Mut kelimeleri çok sık geçtiği için İndeks'e dahil edilmemiştir.

Arap(lar) · 29, 51, 54, 55, 236, 290, 291, 292, 346, 538, 598.
 Arap Aşiretleri · 29, 290, 346.
 Arapsun · 160.
 ARİF AĞAZÂDE ŞÜKRÜ EF., Sankavak Müdürü · 198.
 ARSLAN YÜREKLİ RİCHARD · 57.
 Arslanköy · 544.
 ASLAN YALÇIN, Mut Belediye Başkanı · 183.
 ASLAN YILDIRIM, Mut Kaymakamı · 176.
 Asur(lar) · 27, 41, 44, 45, 46.
 Aşağı Hacı Ahmedli · 118.
 Aşağı Köşelerli · 116, 118.
 ATA BEY, İçel Mutasarrıfı · 131, 276, 466, 468, 472, 474, 478, 479, 481, 483.
 AUGUSTUS ANTONİUS · 49.
 Avgadi Kazası · 78.
 Avgadi Kalesi · 73, 295, 296, 573.
 Avlağı Dağı · 34.
 Avlama Dağı · 34.
 AVNİ ELYORGUN, Mut Kaymakamı · 176.
 Avrupa · 65, 90, 193, 238, 369.
 Avusturya · 290, 296, 466.
 Ayas · 54, 132, 325.
 Ayaş Nahiyesi · 95.
 Aydın · 171, 174, 362, 364, 463, 538, 598.
 Aydıncık · 37, 120, 379.
 AZİZ BEY, Sankavak Kaza Müdürü · 198.

B

BABA İLYAS HORASANİ · 59, 638.
 Babailer · 59.
 Babil · 27, 46.
 Bağcağz (Beğceğiz) · 15, 117, 529.
 Bağdat · 239, 266, 299.
 Bahçe · 134, 185.
 BAHİRİ PAŞA · 159, 242.
 Bahşiş (Yörükleri/Cemaati) · 27, 93, 109, 118, 520.
 Balabalı Mezraası · 640.
 Balabolı · 37, 598.
 Balçıkışla · 600.
 Balkan Savaşı · 180, 512.
 Barabanlı · 409, 411, 412, 438, 440, 442, 468.
 BARON OŞİN, Gorikos Kontu · 62.
 BAYBARS, Memlük Sultanı · 60.
 BAYEZİD I · 62, 63.
 BAYEZİD II · 68.
 Bayır · 126, 521.
 Bayramşah Mezraası · 639, 640, 644.
 Bazarıcı Bölgesi · 93.
 Beci (Çamlıca) · 80, 518, 564, 582.
 Bedirhan Bey Hamamı · 600, 601.
 BEDREDDİN HOTENİ · 60.
 BEDREDDİN İBRAHİM BEY · 62.
 BENĞİ ALİ BEY · 65.
 Berdan Nehri · 35, 242.
 Beypınar Köyü · 42.
 Beyrut · 155, 521.
 Beşşehir · 62, 66, 89, 92, 172, 294, 604, 613.
 Binbirkilise · 584, 590, 594.
 Bizans (Devleti) · 27, 40, 41, 42, 50, 51, 54, 55, 56, 65, 66, 589, 592, 595, 596, 598, 604..
 Boğa Dağı · 35.
 Boğazköy · 37, 43, 44.
 Bolkar Dağı · 35, 240.

Bor · 164, 165, 173, 175.
 Boynuinceli Aşireti · 109.
 Bozağaç Bölgesi · 93, 625.
 Bozcaada · 328.
 Bozdağ · 34.
 Bozdoğan Kazası · 78, 80, 361, 450.
 Bozdoğan Cemaati/Yörükleri · 27, 78, 80, 361.
 Bozdoğan Köyü · 450.
 Bozkır · 34, 168, 266, 269, 326, 559, 560, 561.
 Bozok · 313, 314, 315.
 Bozyazı · 95, 99, 120, 258, 379.
 BREMOND, Gouverneur · 540.
 BRİKLİŞİ EFENDİ, Mut Sandık Emmini · 83.
 Bucakkuşla · 37, 38, 126, 317, 574.
 Bulacalı (Bolacalı) Cemaati · 37, 38, 93, 126, 317, 574.
 Bulacalı Nahiyesi · 311, 313.
 Bulgaristan · 466, 467, 468.
 Burçakkuşluğu · 620, 621, 622, 638.
 BURHANEDDİN MUSA BEY · 61, 62.
 Bursa · 159, 174, 463, 515.
 Burunköy · 118.
 Buyuntu · 126, 553, 561.
 Büyük Eyre Dağı · 34.
 BÜYÜK İSKENDER · 46.

C, Ç

C. OCTAVIANUS · 49.
 Câber Kalesi · 56.
 CAESER MAXİMUS · 49.
 Cebel (-i Evkaf) · 92, 93, 95, 191, 249, 364.
 Cebelibereket · 158, 165.
 Cehil Dağı · 34.
 Celâli (İşyanı) · 289, 575.
 CEM SULTAN · 68.
 CEMAL AYDIN, Mut Belediye Başkanı · 182.
 CEMAL PAŞA · 129, 130, 131, 136, 472, 474, 475, 479, 480.
 CEMİL ATEŞOĞLU, Mut Kaymakamı · 177.
 CEMİL BİNGÖL, Mut Kaymakamı · 171.
 Cenevizliler · 62.
 Cerit · 126, 412, 413, 441, 446, 561.
 Ceyhan · 174.
 Cezayir · 260, 363.
 Chalaka · 41.
 Cilicia Aspera · 41.
 Cilicia Campestris · 41.
 Cilicia Pedias · 41.
 Cilicia Tracheia · 32, 41, 44, 45, 47.
 Cingantepe · 43.
 Claudiopolis · 26, 27, 32, 37, 49, 55, 598.
 CLAUDIOS, Roma İmparatoru · 49.
 Colonia Iulia Augusta Felix Ninica · 32, 49.
 Corasium (Çökören) · 37.
 Coropissos · 57.
 Cumhuriyet Mahallesi · 126.
 Çakallı · 582.
 Çakıllı · 582.
 Çakıllıburun · 117.
 Çaltı(lı) · 129, 413, 438, 440, 445, 468..
 Çamlidere · 80, 538, 582.
 Çamlıyayla · 120, 379.
 ÇAPAR-ZÂDE SÜLEYMAN BEY, 313, 315.
 Çankılı Aşireti · 109.
 Çatak · 165, 169, 564.

Çatakbağ · 126, 189, 582.
 Çatakköy · 37.
 Çatalharman · 115, 118.
 Çatmalı Aşireti · 109.
 ÇELEBİ HASAN EFENDİ, Mut Kaymakam Vekili · 133.
 ÇELEBİ MEHMED · 64.
 ÇELİK MEHMED PAŞA, Konya Valisi · 603.
 ÇERKEZ HASAN PAŞA, Vezir · 305, 312, 314, 323, 327, 619, 620.
 ÇİĞALA-ZÂDE SİNAN PAŞA · 294.
 Çiftlik Köyü · 468.
 Çiftlik Mahallesi · 129.
 Çine · 171.
 Çingene · 371.
 Çivi · 414, 438.
 Çoğla Kanyonu · 40.
 Çorak Kasabası · 462.
 Çortak · 407, 411, 414, 438, 441, 445, 447, 474, 538, 564.
 Çölemerik · 169, 560.
 Çömelek · 535, 541, 548, 582.
 Çömlek Tepesi · 40, 43.
 Çukur · 80, 347, 407, 415, 416, 458, 538.
 Çukurbağ · 538.
 Çukurköy · 37.
 Çukurova · 41, 45, 54, 90, 92, 465, 466, 467, 566.

D

Dağ Camii · 604.
 Dağlık Kilikya · 32, 41, 45, 47, 48, 49, 50, 55, 58, 59.
 Dağpazan · 50, 57, 66, 67, 108, 109, 110, 112, 114, 125, 236, 591, 592, 593, 594, 598, 601, 643.
 Dağpazan Muhârebesi · 66.
 Dalisandos · 46, 51, 597, 598.
 Damlaçay · 598.
 DARIÜS, Pers Hükümdarı · 46.
 Davdas · 35, 242.
 Değirmenbaşı · 126, 127.
 Değirmenlik Yaylası · 67, 598, 638, 639, 640, 643.
 DELİ AHMED BEY, Zeyne'li Âsi · 306, 331.
 Delibaş İsyanı · 559.
 Denizli · 60, 165, 171, 293.
 Dere Köyü · 117, 458, 524, 582.
 Derinçay Hidroelektrik Santrali · 40.
 DERVİŞ BEY, İçel Sancakbeyi · 71.
 DERVİŞ PAŞA, 4.Ordu Müşiri · 90, 92.
 Deveci Mahallesi · 126.
 Devrek · 160, 173.
 Diocaesareia · 51.
 Diışaş · 116, 118..
 Diyarbakır · 158.
 Dizdârkıslası · 600.
 Doğanca Mahallesi · 126, 569.
 Dometiopolis · 51, 598.
 Dorla · 110, 562, 564, 596.
 Dörtöy · 134.
 Dulkadiroğulları · 65.
 Dünya Savaşı I · 29, 86, 108, 129, 131, 135, 370, 372, 382, 393, 448, 467, 479, 480.
 Dürziler · 164.
 Düzce · 160, 175.

E, F

EBU MÜSLİM, Horasanlı · 54.
 EBU'L-FEREC EL-TÜRKİ · 55.
 EBUBEKİR PAŞA, Hamid San. Mütessellimi · 324.
 Ecnebi · 240, 453.
 Edirne · 65, 166, 463, 512.
 Edirne-Segedin Antlaşması · 65.
 Edremit · 454.
 Eflak · 63.
 Efrenk Nahiyesi · 101, 541, 544, 545.
 Eironopolis · 51.
 Elbeyli · 422, 423, 438, 440, 448, 530.
 Eleksi · 411, 438, 443, 538.
 Elvanlı · 120, 240, 453, 522, 546, 549, 559, 565.
 Emeleddin Pınarı · 399.
 Emevi Devleti (Emeviler) · 28, 54.
 EMİN (MENGENLİ) · 510, 512, 516, 520, 522, 524, 525, 532, 533, 534, 535, 536, 541, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 552, 555, 558, 559.
 EMİN ARSLAN (RESA) · 510, 512, 516, 518, 522, 525, 528, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 539, 540, 541, 542, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 558, 559, 565, 567.
 EMİN ATAİŞİK, Mut Belediye Başkanı · 181.
 EMİN FAİK EFENDİ, Mut ve Sinanlı Kaza Müd. · 193, 194.
 ENVER PAŞA · 131, 475, 481.
 Erçel · 101, 542, 544.
 ERDAL ATA, Mut Kaymakamı · 177.
 Erdemli · 120, 126, 173, 296, 376, 378, 522, 533, 535, 573.
 ERDOĞAN BEKTAŞ, Mut Kaymakamı · 177.
 Ereğli · 153, 174, 176, 260, 266, 549, 638.
 Ermenek · 33, 34, 35, 37, 46, 50, 51, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 71, 73, 76, 78, 80, 92, 93, 95, 102, 103, 130, 131, 133, 135, 155, 187, 189, 191, 198, 232, 234, 235, 236, 239, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 292, 295, 296, 307, 308, 309, 310, 312, 315, 316, 320, 321, 322, 323, 324, 326, 327, 330, 331, 332, 343, 344, 346, 347, 361, 370, 395, 397, 399, 401, 406, 448, 457, 459, 470, 471, 472, 476, 477, 478, 482, 521, 528, 532, 533, 548, 549, 550, 552, 559, 561, 562, 563, 564, 568, 569, 573, 574, 577, 596, 598, 602, 608, 610, 626, 627, 632, 639, 643.
 Ermenek Kalesi · 73, 321, 573, 574, 577.
 Ermenekliler · 102, 103, 104, 249, 255, 260, 261, 265, 267, 268, 269, 271, 274, 275, 276, 371, 562.
 Ermeni(ler) · 34, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 242, 371, 483, 514, 515, 518, 531, 532, 534, 539, 545, 566.
 Ermeni Krallığı · 57, 58, 59.
 EROL DÜNDAR, Mut Kaymakamı · 174.
 Erzincan · 162.
 Erzurum · 73, 163, 463.
 ESAD EFENDİ, Mut Naibi · 88, 207.
 ESAT RAUF BEY, İçel Mutasarrıfı · 525, 531, 565.
 Esen · 126, 582.
 Esenhacılı · 610.
 Eskice (Eşekçi) Kervansarayı · 356.
 Eşekli · 118.
 EVLİYA ÇELEBİ · 32, 344, 396, 575, 583, 584, 604, 612, 617.
 Evren · 407, 409, 410, 411, 416, 417, 437, 446, 458.

Eyre Dağı · 34.
 Eyyubiler · 58, 59.
 FAHREDDİN (ŞAHİB) ATA · 61.
 Fakırca · 129, 409, 411, 417, 418, 438, 468, 538, 583.
 Fakih · 399, 576.
 Farsça · 159, 163.
 FATİH SULTAN MEHMED · 66, 67, 643.
 Feke · 134.
 Felekli Cemaati · 297.
 Fenikeliler · 43.
 Fenk · 580.
 FERHAD PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 190.
 Fethiye · 153.
 Fetret Devri · 64.
 FEVZİ ÖNCEL, Mut Kaymakamı · 171.
 Fırka-ı Islâhiye · 90.
 FİKRİ MUTLU · 514.
 Filibe · 89.
 Filistin · 37, 55, 89.
 Foça · 174.
 Fransa · 57, 172, 566, 592.
 Fransız(lar) · 99, 466, 509, 514, 524, 527, 531, 532, 535, 537, 538, 540, 547, 561, 566, 567.
 Fransızca · 159, 162, 163, 166, 169, 172, 174, 175, 176.
 Frenkler · 61, 67.
 FRIEDRICH BARBAROSSA · 35, 57.
 FUAD ŞAHAP BEY, Mut Kaymakamı · 158, 159, 160.

G

Gaban · 62.
 Gadamis · 158.
 Galatasaray Sultanisi (Lisesi) · 169, 172.
 Galatia Eyaleti · 50.
 Gargara · 326, 332, 563.
 Garzan · 133.
 GAZİ MEHMED PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 300, 301.
 Gaziantep · 378.
 Gazipaşa · 46, 120, 598.
 Gedik Köyü · 115, 117.
 GEDİK AHMED PAŞA · 67, 68, 643.
 Genceli · 418, 419, 442, 445, 538, 582.
 Genceli Köprüsü · 582.
 Gerede · 155, 512.
 Gerendiz Suyu · 240.
 Germanikopolis · 37, 50, 51, 598.
 Gevar · 169.
 Gevele Kalesi · 60, 66.
 Geyik Dağı · 35, 242.
 Geyve · 174.
 Gezende · 93, 98, 301, 405, 406, 478, 625, 627.
 GİYASEDDİN KEYHÜSREV I · 58, 59.
 GİYASEDDİN KEYHÜSREV III · 61.
 GİYASÜDDİN SİYAVÜŞ (Cimri) · 60, 61.
 Gilindire · 95, 97, 98, 99, 106, 120, 132, 258, 330, 460, 573.
 Gilindire İskelesi · 97, 460.
 Gilindire Kalesi · 573.
 Gille · 126.
 Girit · 167, 359.
 Girit Seferi · 359.
 Gorikos · 66.
 Göcek(ler) · 409, 428, 429, 441, 442, 446, 447.
 Göksu · 28, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 50,

57, 60, 126, 127, 185, 241, 242, 257, 274, 393, 394, 398, 399, 462, 561, 564, 578, 582, 583, 595, 596, 614.
 Göksu Arkeolojik Projesi · 28, 40.
 Göksu Beldesi · 127, 582.
 Göksu Belediyesi · 126, 127, 185.
 Göksu Köyü · 126.
 Göksu Vadisi · 44, 46, 583.
 Göktepe · 34, 116.
 Göktepe Köyü · 529.
 GÖLGELİ-OĞLU DELİ HACI MEHMED · 75, 324.
 GÖLGELİ-OĞLU İBRAHİM · 306, 320, 321, 322.
 GÖLGELİ-OĞLU MAHMUD · 319.
 GÖLGELİ-OĞLU MUSTAFA · 312, 322, 323, 324, 325, 326, 328, 331, 332.
 GÖLGELİ-OĞLU OSMAN · 319, 324.
 GÖLGELİ-OĞLU SEYYİD MUSTAFA · 304, 307.
 Gölgeleli oğulları · 289, 319, 320.
 Göl pazarı · 159, 172.
 Görele · 171.
 Görgüs (Korikos) Kalesi · 573.
 Görün Hacı Cemaati · 407, 409, 435, 438, 443, 445, 450.
 Grabone · 171.
 Grekçe · 41, 49.
 Gülek Nahiyesi · 120.
 Gülek Boğazı · 54, 55.
 Gülhane Hatt-ı Hümayunu · 89.
 Güllük Mahallesi · 126.
 Gülnar · 33, 37, 60, 76, 78, 92, 93, 95, 97, 98, 99, 106, 107, 114, 115, 118, 120, 126, 130, 134, 155, 160, 161, 162, 237, 239, 241, 244, 245, 253, 255, 257, 258, 263, 265, 268, 269, 275, 292, 295, 297, 301, 304, 306, 307, 312, 319, 320, 323, 324, 325, 327, 328, 330, 331, 332, 358, 374, 376, 377, 379, 393, 394, 395, 396, 400, 401, 403, 404, 405, 457, 463, 464, 465, 470, 471, 472, 475, 476, 477, 478, 532, 533, 534, 538, 539, 548, 549, 550, 552, 557, 561, 562, 573, 615, 618, 619, 620, 621, 622, 624, 625, 627, 638, 639.
 Gülnarlılar · 263.
 Güme · 419, 444, 529, 560, 578.
 Günay · 153, 165.
 GÜNERİ BEY · 61.
 Gürpınar · 172.
 Güzelköy · 126.
 Güzeloluk · 296, 532, 534, 535, 558.
 Güzel yurt · 126.

H

HACI ABDULLAH EFENDİ, Mut Belediye Başkanı · 179.
 Hacı Ahmedli · 115, 118.
 Hacı Alâeddin Mektebhânesi · 612.
 HACI ALİ PAŞA, Karaman Valisi · 89, 92.
 HACI BEYOĞLU AHMED, Mut Subaşı · 324.
 Hacı Fakih Medresesi · 611, 612.
 Hacı Hasan Taşı · 40, 41.
 Hacı Hüseyinli · 409, 420, 421, 422, 438, 440, 444, 445, 447, 449.
 HACI İBRAHİM PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 297, 298.
 Hacı İlyaslı · 117.
 Hacı İshaklı · 98.
 HACI KADRİ AĞA, Sarıkavak Müd. · 196, 197, 198.
 HACI MUSTAFA AĞA, Sarıkavak Müd. · 195, 196, 197, 198.

HACI MUSTAFA AĞA (NEVŞEHİRLİ), Sankavak Müd. · 198.
 Hacı Nuhlu · 115, 117.
 HACI SUNULLAH BEY · 305.
 HACI SUNULLAH PAŞA · 568, 629.
 HACI SÜLEYMAN AĞA-ZÂDE MEHMED ALİ · 103, 255, 257, 258, 269.
 Hacınuhlu · 529.
 Haçlı Seferi I · 56, 57.
 Haçlı Seferi III · 35, 57.
 Haçlılar · 57, 65, 66.
 Hadim · 34, 35, 38, 153, 326, 560, 561.
 Hadim Göksey · 35, 38.
 Hadrian · 49.
 Hafik · 169, 175.
Hakimiyet-i Milliye · 566.
 Hakkari · 169, 560.
 HAKKI (LOBUT-ÖZEN), Sankavak Müdürü · 199.
 Halep · 56, 99, 158, 307, 462.
 Halife-i Sagir · 619, 620, 621, 638.
 Halifeler Köyü · 317, 638.
 HALİL BEY, Mut Kaymakamı · 62, 82, 88, 153, 159, 553.
 Halise (Halime) Nahiyesi · 478, 479.
 HALUK ÖZKAY, Mut Kaymakamı · 183.
 Hama · 155.
 Hamid · 290, 300, 324, 366, 621.
 Hamidiye Kazası · 95, 168.
 Hamidiye Mahallesi · 125, 380, 468, 577.
 Harim · 158.
 Harir Köyü · 117.
 HARUN KAYA, Mut Kaymakamı · 177.
 HARUN REŞİD, Abbasi Halifesi · 55.
 HASAN PAŞA, Konya Valisi · 105.
 HASAN PAŞA, Vezir, İçel Mutasarrıfı · 305, 308, 309, 310, 311, 312, 321, 324, 327.
 HASAN SÂMİ BEY, Mut Kaymakamı · 168, 169.
 HASAN TAHSİN (SÖZERİ), (Delî Kadî), · 540, 554.
 Hassa · 73, 91, 134, 158, 160, 161, 162, 163, 173.
 Hatay · 46, 173.
 HATAY ÜYETÜRK · 184.
 Hattuşaş · 37, 43, 44.
 Havran · 159, 163, 164.
 Haydar Köyü · 317.
 Haydar Dağı · 35.
 Helenistik Dönem · 27, 37, 42, 46.
 HERAKLİOS · 51, 54.
 HEYTUM, Kilikya Kralı · 638.
 Hıristiyan · 56, 57, 90, 235, 587, 588, 591, 592.
 Hicaz · 89, 521.
 Hilakku · 41, 45.
 Hindistan · 132.
 Hisar · 473, 529, 553.
 Hisarkuşağı · 80, 347.
 Hitit(ler) · 27, 32, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 45.
 Hitit Kaya Kabartması, Silifke Keben'de · 36, 44.
 Hocalı Köyü · 474.
 Hocandi (Derinçay) · 38, 40, 50, 117, 538, 583.
 Hocandi Köprüsü · 583.
 Hocendi Türbesi · 613.
 Holmoi · 46.
 Honamlı Aşireti · 109.
 Hurriler · 44.
 Hüdavendigâr · 99, 158, 159, 160.
 HÜSEYİN EFENDİ, Mut Müftüsü · 88.

HÜSEYİN HİLMİ EFENDİ, Mut Kaymakamı · 168, 458.
 HÜSEYİN HÜSNÜ BEY · 541.
 HÜSEYİN HÜSNÜ EFENDİ, Mut Kaymakamı · 164, 165.
 HÜSEYİN PAŞA · 295.
 HÜSEYİN SABRİ EFENDİ, Mut Kaymakamı · 166.
 HZ. ALİ · 54.
 HZ. HÜSEYİN · 616, 637.
 HZ. ÖMER · 51, 54, 616, 636, 637.

I, İ

İlgın · 160, 176, 512, 522.
 IOANNES II · 58.
 Irak · 65.
 İrmaklı · 126.
 Isauria · 34, 41, 48, 55, 585, 594, 596, 597.
 Islahat Fermanı · 81.
 İslahiye · 91, 259.
 Işıklı Aşireti · 107.
 IULIUS CAESAR · 48.
 İZZİYE · 90.
 İBRADILI CEMAL, Konya Valisi · 516.
 İbradı · 153, 154, 165, 568.
 İBRADILI ALİ EFENDİ, Mut Belediye Başkanı · 179.
 İBRAHİM ARSLANARGUN, Mut Kaymakamı · 171.
 İBRAHİM BEY, Mut Belediye Başkanı · 177.
 İbrahim Bey Türbesi · 646.
 İBRAHİM EFENDİ, Mut Müftüsü · 137, 263, 264.
 İBRAHİM PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 307.
 İBRAHİM PAŞA, Mehmed Ali Paşa'nın oğlu · 89.
 İBRAHİM PAŞA, Vezir, Erzurum Valisi · 73.
 İBRAHİM PAŞA, Vezir, Karaman Mutasarrıfı · 73.
 İbrahimler Köyü · 473.
 İbrişim · 561.
 İkısırma Kalesi · 73, 573.
 İlhanlılar · 61.
 İlisu · 478.
 İMAM MUTAHHAR · 292.
 İmamlı Aşireti · 109.
 İnanlar Cemaati · 291.
 İnceağrı Bölgesi · 93.
 İngiliz(ler) · 168, 466, 586, 592.
 İngilizce · 176, 185.
 İngiltere · 40, 41, 57, 132, 172.
 İran · 46, 51, 290, 292, 294, 296, 616.
 İSA BEY · 65.
 İSHAK BEY · 66, 67, 295, 643.
 İSHAK PAŞA · 67, 574.
 İshaklı Yörükleri · 297.
 İskenderiye · 47, 48, 241.
 İskenderun · 132, 239, 509.
 İskenderun Körfezi · 239.
 İslam · 25, 27, 28, 32, 33, 51, 54, 55, 73, 235, 237, 242, 407, 409, 411, 416, 417, 437, 455, 545, 558, 566, 643.
 İSMAIL EFENDİ, Sankavak Kaza Müdürü · 199.
 İSMAIL SUSAN, Mut Belediye Başkanı · 183.
 İSMET PAŞA, Filibe Valisi · 89.
 İssos Savaşı · 46.
 İstanbul · 41, 56, 58, 59, 60, 63, 66, 68, 84, 85, 88, 90, 91, 97, 102, 130, 131, 135, 136, 157, 159, 165, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 192, 195, 196, 244, 246, 247, 248, 249, 252, 253, 255, 258, 260, 267, 268, 271, 274, 295, 296, 297, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 313, 314, 315, 316, 323, 327, 328, 330, 357, 362, 363, 364,

374, 396, 456, 463, 473, 479, 482, 483, 484, 509, 512, 516, 520, 524, 539, 540, 550, 567, 577, 580, 583, 624, 636, 641, 643.
İtilaf Devletleri · 509, 559, 565.
İttihat ve Terakki Partisi · 95, 480.
İzavria Sülâlesi, Kilikyalı · 54.
İzmir · 155, 171, 174, 482, 514, 515, 520, 527, 538, 568.
İzmit · 86, 185.
İZZEDDİN KEYKÂVUS · 58, 59, 60, 639.
İZZET BEY, Sinanlı Kaza Müdürü · 190, 194.

K

Kadeş Savaşı · 44.
Kadı Köprüsü · 463, 464, 583.
Kahire · 168.
Kâhta · 171.
Kahtama · 126, 564.
Kalbur Makinesi · 483.
Kale Mahallesi · 125, 126, 129, 180, 517, 530, 538, 567, 569.
Kaleviran Nâhiyesi · 95, 99.
Kalykadnos · 25, 32, 34, 46.
Kamış · 59.
KAMİL PAŞA, Sadrazam · 97, 106.
Kanada · 41.
Kantarıcı Cemaati · 293.
Kanun-i Esasi · 92, 95.
Karabelalı · 424, 425, 438, 442.
Karacaarap Cemaati · 291.
Karacailyas Köyü · 120.
Karadeniz · 298, 451, 452
Karadiken · 85, 129, 425, 538.
Karadivar Köyü · 120.
Karadöne · 116, 117, 118, 308, 316.
Karadöne Cemaati · 308, 316.
Karahacılı Aşireti/Cemaati · 109, 310, 323, 326.
Karahayık · 80, 347.
Karahıdırlı · 535, 541.
Karaısalı · 134, 172, 316.
Karaman · 32, 33, 35, 36, 37, 41, 45, 55, 57, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 73, 76, 80, 86, 92, 109, 110, 126, 127, 132, 135, 187, 232, 234, 235, 237, 239, 240, 242, 245, 246, 259, 260, 265, 266, 269, 270, 271, 272, 274, 290, 291, 292, 294, 295, 296, 297, 300, 311, 312, 314, 315, 324, 326, 327, 330, 332, 344, 358, 362, 444, 447, 459, 460, 462, 463, 468, 470, 471, 482, 483, 508, 510, 516, 518, 520, 521, 522, 524, 526, 529, 532, 544, 548, 549, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 564, 568, 574, 575, 576, 578, 580, 583, 586, 592, 595, 596, 601, 602, 603, 608, 611, 612, 614, 617, 619, 621, 629, 638, 639, 643, 644.
Karaman Tren İstasyonu · 269.
KARAMANLI HACI ABDULLAH EFENDİ, Mut Ziraat Bankası Reisi · 137, 218, 221.
Karamanlılar · 60, 61, 63, 265, 575, 643.
KARAMANOĞLU İBRAHİM BEY · 32, 62, 64, 575, 576, 643, 646.
Karamanoğlu İbrahim Bey Türbesi Vakfı · 646.
KARAMANOĞLU MEHMED BEY · 61, 64.
KARAMANOĞLU YAKUB BEY · 32, 575.
Karamanoğulları · 25, 28, 33, 56, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 232, 574, 575, 580, 581, 601, 602, 603, 604, 608, 614, 638, 639.
Karamoka · 236.

Karapınar · 266, 559.
Karataş · 76, 78, 80, 92, 93, 187, 190, 194, 195, 196, 198, 239, 245, 296, 297, 299, 304, 307, 310, 314, 320, 322, 324, 325, 330, 331, 358, 364, 395, 573.
Karayazı · 172.
Kargıcak · 409, 410, 425, 426, 438, 442, 445, 447.
Karıdam · 610, 611.
Kars · 157, 158.
Karşıyaka Mahallesi · 126.
Kastamonu · 85, 155, 160, 165, 246.
Kaş · 176.
Kaşeri · 478.
Katolik · 62, 371.
Kayacık · 359.
Kayaönü · 126.
Kayseri · 60, 65, 240, 257, 292, 459, 514.
Keben · 36, 44, 538, 562.
Kelceköy · 468.
Kelenderis · 37.
Keloluk (Güzeloluk) · 296, 532, 534, 535, 541, 542, 544, 546, 552, 558.
KEMAL (IŞIK) TARSUSLUGİL, Mut Kaymkm. · 172, 173.
KEMAL BAŞKOL, Mut Kaymakamı · 171.
KERİMÜDDİN KARAMAN BEY · 60, 639.
Kertmen · 118.
Kesikköprü · 116.
Kestel Yaylası · 393, 631.
Kestel Dağı · 34.
Keşli Aşireti · 93, 307, 314, 558.
Keşlütürmenli · 37.
Khilkim · 41.
Kıbrıs · 36, 44, 48, 76, 80, 97, 241, 246, 259, 275, 291, 293, 294, 300, 301, 303, 304, 316, 317, 319, 328, 331, 358, 457, 573, 574, 607.
KILIÇ ARSLAN I · 56.
KILIÇ ARSLAN II · 57, 58, 59, 639.
Kıptıyan Aşireti · 109
Kıptıyan-ı İslam · 407, 407, 416, 437.
Kıravga · 40, 50, 107, 117, 126, 127, 189, 295, 403, 407, 409, 426, 427, 438, 440, 443, 446, 449, 450, 538, 564, 582, 629.
Kıravga Köprüsü · 50, 582.
Kırkhan · 176.
Kırkkilise · 166.
Kırkyalan · 407, 409, 427, 428, 447, 450, 538, 564.
Kırobası · 37, 530, 582, 591.
Kırşehir · 64, 478, 638.
Kışla Köyü · 41, 42, 538, 564.
Kızıl Minare · 117, 118, 605.
Kızılalan · 126.
Kızıladağ · 34.
Kızıldere Suyu · 238.
Kilikya · 32, 34, 41, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 66, 101, 276, 509, 510, 638.
Kilimli · 173.
Kilise Tepe · 40, 41.
Kilise Tepe (Kıravga'da) · 40.
KİRŞU · 46.
Kizuvatna Krallığı · 44.
KLEOPATRA VII · 48, 49, 50.
KOCA YUSUF PAŞA-ZÂDE NAZİF BEY · 362.
Koçsak · 478.
KONSTANTİN II · 54.
Konya · 35, 37, 45, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64,

65, 66, 67, 89, 92, 103, 105, 106, 126, 135, 153, 160, 161, 165, 175, 176, 187, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 239, 240, 241, 247, 248, 249, 258, 259, 260, 261, 265, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 290, 291, 292, 297, 303, 311, 319, 327, 332, 370, 372, 459, 460, 462, 463, 482, 510, 512, 515, 516, 520, 521, 522, 528, 530, 534, 549, 550, 551, 554, 555, 559, 560, 561, 564, 567, 580, 603, 604, 610, 611, 614, 634, 638, 639, 643.

Korakesion · 48.
Korıcık · 478.
Korikos · 573.
Koropissos · 37, 592.
Kosova Savaşı · 63.
Koyulhisar · 174.
Kozaklı · 399.
Kozan · 158, 238, 254, 255.
Kozanoğlu Meselesi · 254.
Kozlar Yaylası · 34, 578.
Köprübaşı · 40, 43, 126.
Körmud Ali · 610.
Köseçobanlı · 478.
Kösedağ Savaşı · 59.
Köselerli · 118, 468, 538.
Kula · 175.
Kuneytara · 163, 164.
Kurşunlu · 175.
Kurtsuyu · 562, 567, 582.
Kurtuluş Savaşı · 512, 531, 538, 570.
Kurualan · 120.
Kurucasıle · 172.
Kuyucak · 174.
KUYUCU MURAD PAŞA · 297, 575.
Kuzey Afrika · 54.
Kuzucubelen · 120.
Küçük Eyre Dağı · 34..
Küçük Musa Köyü · 355, 642.
Küçükler Köyü · 317.
Kültür Mahallesi · 126.
Küre Kazası · 78.
Kürkçü · 529, 538.

L

L. LICINIUS LUCULLUS · 47.
LA'L PAŞA · 599, 610.
La'l Paşa Camii · 599, 601, 602, 603, 604.
La'l Paşa Medresesi · 599, 600, 608, 609, 610, 611.
LALA MUSTAFA PAŞA, Şam Beylerbeyi · 292.
Lâle Devri · 298.
Lamas · 522, 540, 542, 548, 549, 550, 573.
Lamas Kalesi · 573.
Lârende · 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80, 246, 291, 293, 294, 295, 296, 304, 305, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 320, 324, 325, 326, 331, 610, 611, 617, 641.
Lârende Kalesi · 60.
LAUZADOS · 51.
Lefkoşe Kalesi · 332.
LEON II · 58, 59.
LEON III · 61.
Likonia · 598.
Likya · 48.
Limonlu · 41.
Limos · 241.

Lizimakos · 46.
Londra · 89, 167.
Londra Antlaşması · 89.
Luwi(ler) · 32, 33.
Lüleburgaz · 166.
Lydia · 46.
Lykaonia · 49.

M

M. HALUK SAYGI, Mut Kaymakamı · 176.
M. KORKMAZ DİNÇER, Mut Kaymakamı · 176.
M. TULLIUS CİCERO, Romalı Hatip · 48.
Macarlar · 65.
Magosa Kalesi · 294, 301, 327, 328.
Mağara (Mağra, Mara) · 37, 60, 73, 236, 241, 296, 522, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 538, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 548, 549, 550, 551, 555, 564, 567, 573, 591, 639.
Mağras Dağı · 34.
Mağras Manastırı · 50, 596.
MAHMUD BAYRAM, Silifke Müftüsü · 259, 260.
MAHMUD BEY-ZÂDE MİRZA (TOKER) BEY · 219, 222, 226, 520, 524, 525, 526, 528, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 539, 540, 541, 543, 549, 553, 562, 564, 567.
MAHMUD II · 81, 83, 85, 88, 89, 361, 362, 622, 623, 624.
Mahmud Kahya Bölgesi · 117.
MAHMUD NEDİM PAŞA · 239.
MAHMUD ORHAN ÇALIKUŞU, Mut Kay. Vekili · 172.
MAHMUD PAŞA · 67.
MAHMUD PAŞA, Sivas Beylerbeyi · 295.
MAZHAR EFENDİ · 86.
Makedonya · 46.
Malhoca · 107, 108, 354, 538.
Malih · 163.
Maltepe · 37, 41, 44.
Malye · 116, 118, 595.
Mamuriye · 61, 73, 78, 92, 304, 306, 308, 309, 312, 320, 324, 326, 328, 330, 331, 573.
Mamuriye Kalesi · 73, 574.
Manastır · 583.
Manavgat · 41, 172, 174.
Manavgat (Melas) Çayı · 41.
Manisa · 155, 175, 515.
Manyan Kalesi · 573.
Mara Kalesi · 73, 573.
MARCUS ANTONIUS · 47, 48.
Mardin · 171.
Marsilya · 241.
Masara · 115, 117, 429, 430, 440, 445, 524, 601.
Mavga Kalesi · 73, 573, 577, 578.
Mavlıca · 80, 347, 355.
Medreselik · 115, 126.
MEHMED AĞA, Mut Kaza Müdürü · 187.
MEHMED ALİ BEY, Mut Kaymakamı · 169, 521, 553.
MEHMED ALİ PAŞA, Mısır Valisi · 89.
MEHMED ÂSİM EFENDİ, Mut Kaymakamı · 165.
MEHMED BEY, İçel Beyi · 290, 292.
MEHMED BEY, Mut Kaza Müdürü · 105, 187.
MEHMED BEY, Mut ve Sinanlı Kaza Müdürü · 190.
MEHMED II · 66.
MEHMED III · 291, 295.
MEHMED EFENDİ, Mut Belediye Baş. · 128, 177, 179.

MEHMED EMİN BEY, Mülkiye Müfettişi • 130, 135, 137, 469, 472, 475, 536.
 MEHMED EMİN EFENDİ, Mut Kaymakamı • 168, 535.
 MEHMED FAHREDDİN (KİPER), Mut Kaymakamı • 166.
 MEHMED FÂİK EFENDİ, Mut Kaymakamı • 153.
 MEHMED FERİD PAŞA, Sadrazam • 103, 272.
 MEHMED HAMDİ (YÜKSEL), Mut Belediye Başk. • 181.
 MEHMED HAZMÎ EF., Mut ve Sinanlı Kaza Müd. • 193.
 MEHMED KÂMİL PAŞA, Sadrazam • 106, 156.
 MEHMED MEMDUH PAŞA, Dahiliye Nazır • 160, 272.
 MEHMED NAKİB EFENDİ, Mut Kaymakamı • 154.
 MEHMED PAŞA, İçel Mutasarrıfı • 304, 307, 317, 326.
 MEHMED PAŞA, Karaman Beylerbeyi • 297.
 MEHMED RÂŞİH EFENDİ, Mut Belediye Başkanı • 223.
 MEHMED RÂŞİD BİLGEGÜRÜN, Mut Kay. Vekili • 171.
 MEHMED RIZA, İçel Mutasarrıfı • 457.
 MEHMED SAİD EFENDİ, Mut Kaymakamı • 155, 157, 158.
 MEHMED ŞEFİK BEY, Mut Kaymakamı • 160, 161, 162.
 MEHMED ŞÜKRÜ EFENDİ, Mut Kaymakamı • 167.
 MEHMED TAKİYÜDDİN, Adana Valisi • 95.
 MEHMED VAHİDEDDİN, Sultan • 274, 276.
 MEHMET ALİ ARSLAN • 629.
 MEHMET MUTLUGİL, Mut Belediye Başkanı • 182.
 MEHMET ÖZMEN, Mut Kaymakamı • 177.
 MEHMET ŞİMŞEK • 127.
 Mekke • 132, 616.
 Melek Hatun • 62, 63.
 Meleşiren Dağı • 34.
 MELİK MÜEYYED, Memlûk Sultanı • 64, 65.
 Melleş Arapları • 290, 291.
 Meloe • 37.
 Memlûkler • 59, 62, 64.
 Mennan Kalesi • 66, 67.
 Meram • 45.
 Mersin • 26, 33, 35, 43, 44, 47, 67, 95, 96, 99, 100, 101, 120, 122, 123, 132, 134, 167, 184, 238, 239, 240, 245, 254, 260, 270, 274, 371, 374, 375, 376, 377, 378, 462, 463, 470, 471, 479, 480, 482, 509, 510, 512, 513, 514, 518, 522, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 539, 540, 542, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 558, 559, 561, 564, 566, 567, 569, 570, 596, 630.
 Mersin İskelesi • 96.
 Mersin Limanı • 462.
 MERSİNLİ CEMAL PAŞA • 516.
 MESLEME • 54.
 Mesûdiye • 174.
 MESUT I • 57.
 MESUT ÜNAL, Mut Belediye Başkanı • 182.
 Meşrutiyet • 81, 89, 95.
 MEVLANA HALİL, Sinanlı Kadısı • 74.
 MEVLANA İSA, Mut Kadısı • 74.
 Meydan Mahallesi • 1263 518, 538, 568, 569.
 Mezitli • 453.
 Mısır • 37, 48, 55, 89, 196, 528, 567.
 Micdel-i Şems • 163, 164.
 MİDAS (MİTA), Muşki Kralı • 45.
 Midilli • 454.
 Midye • 166.
 MİHELAĞI, Mut Sandık Emni • 84.
 Mikenler • 44.
 Milas • 175.
 Milli Mücadele • 26, 29, 169, 180, 199, 509.
 Mirahor • 129, 445, 447.

Misis • 54.
 Mithridates Savaşı • 48.
 MİTHRİDATES, Pontus Kralı • 48.
 Moğol(lar) • 59, 60, 61, 62.
 Mondros Mütârekesi • 168, 509, 514, 521.
 Morihova • 168.
 MU'TASİM, Abbasi Halifesi • 55.
 MUAMMER SÖNMEZ, Mut Kaymakamı • 177.
 MUAVİYE • 54.
 Muğla • 153.
 MUHBAR KURUKCU, Mut Kaymakamı • 172.
 MUİNÜDDİN SÜLEYMAN PERVÂNE • 639.
 MURAD I • 62, 63.
 MURAD II • 65, 66.
 MURAD III • 292, 643.
 MURAD PAŞA, Karaman Beylerbeyi • 290, 292.
 MURŞİL I • 43
 Musa Bey Medresesi • 62, 608.
 Musa Bey Muallimhânesi • 612.
 MUSLÎ ÇAVUŞ • 289, 296, 297.
 MUSTAFA ÂSİM TEKİN, Mut Kaymakamı • 171.
 MUSTAFA BEY, İçel Sancakbeyi • 294.
 MUSTAFA EFENDİ, Mut Kaymakamı • 153.
 MUSTAFA FÂİK EFENDİ, Sarıkavak Kaza Müdürü • 199.
 MUSTAFA FÂİK EFENDİ, Mut Kaymakamı • 155.
 MUSTAFA KEMAL PAŞA • 509, 512, 516, 532, 535, 540, 542, 555, 556, 563, 565, 566, 568.
 MUSTAFA PAŞA, Vezir, İçel Mutasarrıfı • 299, 305.
 Mut Askerlik Şubesi • 129.
 Mut Barajı • 40.
 Mut Belediyesi • 25, 128, 179, 184.
 Mut Bölüğü • 518, 529, 530, 535, 538, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 567.
 Mut Emlâk İdaresi • 137.
 Mut Hanı • 580.
 Mut Hapishânesi • 138.
 Mut İttihâd-ı Milli Ticaret Anonim Şirketi • 486.
 Mut Kalesi • 43, 73, 294, 317, 573, 574, 575.
 Mut Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti • 29, 515, 529, 530, 531, 533, 534, 535, 539, 542, 543, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 555, 556, 558, 560, 565, 566, 567, 568, 569.
 Mut Nüfus İdaresi • 137.
 Mut Orman İdaresi • 138.
 Mut Posta ve Telgraf İdaresi • 137.
 Mut Reji (Tekel) İdaresi • 137.
 Mut Rüşdiye Mektebi • 137.
 Mut Vıranı • 117.
 Mut Zabıta İdaresi • 137.
 Mut Ziraat Bankası • 137, 483.
 Mut Telgraf ve Posta Dairesi • 137.
 Mutlular • 183, 261, 514, 515, 516, 524, 530, 539, 559, 560, 561, 564, 565, 566, 567.
 Mutöreni • 604.
 MUTS, Seleukosların Komutanı • 32.
 MUWATALLİ • 44.
 Mübarekderbendi • 293.
 MÜBARİZEDDİN ERTOKUŞ • 58, 59.
 Müftü Camii, Mersin'de • 237.

N

NADİR (MUTLUAY) EFENDİ, Mut Müftüsü • 516, 518, 521, 525, 538, 541, 547, 558, 562, 563, 567, 568, 570.
 Namrun • 120.

Narlı · 37, 111, 112, 368, 578, 582, 583.
 Narlıdere · 126.
 Navarin · 363.
 Navdalı · 67, 431, 447, 567.
 NÂZİM BAŞLAMİŞLİ, Mut Kay. Vekili · 171.
 Neapolis · 51.
 NECDET SÜMER, Mut Kaymakamı · 172.
 Neriglissar · 46.
 Nevahi Kazası · 78, 92, 93, 249, 251, 253, 304, 307, 309, 310, 312, 314, 316, 321, 322, 323, 324, 326, 327, 330, 331, 332.
 Nevahi-i Ermenek · 74, 331.
 Niğde · 64, 73, 89, 92, 160, 167, 240, 379, 462, 463, 599.
 Niğde Kalesi · 599.
 NİKEFOR FOKAS, Bizans İmparatoru · 55.
 NİKATOR I, Seleukos Kralı · 46.
 Ninica-Claudiopolis · 49.
 Nizâm-ı Cedid · 81.
 Norveç · 40.
 NUH PAŞA · 296.
 NUMAN PAŞA · 297
 Nûre Süfi · 67, 638, 639, 640, 641, 643.
 Nûre Süfi Türbesi · 640, 641.
 Nûre Süfi Türbesi Vakfı · 640, 641.
 NURULLAHZÂDE ALİ EFENDİ · 485.
 Nusaybin · 169.

O, Ö

Obasıtmak · 478.
 Ohra Dağı · 34.
 OKTAVİAN AUGUSTUS · 50.
 Olba · 37, 46, 47, 49, 50, 598.
 Olba Rahip Krallığı · 49.
 Oluzlı · 478.
 OSMAN ÇİFTÇİOĞLU, Mut Kaymakamı · 175.
 OSMAN FEVZİ PAŞA, Yanya Valisi · 163.
 OSMAN NURİ, Adana Valisi · 189, 230.
 Osmancık · 172.
 Osmaniye · 158, 482, 537.
 Osmanlı Donanması · 360, 363.
 OSMAN-OĞLU (KOCA) ABDÜLKADİR · 288, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 324, 326, 327, 330, 332, 644.
 OSMAN-OĞLU MEHMED · 300, 306, 320.
 OSMAN-OĞLU OSMAN · 303, 306, 307, 325, 331.
 Otluqbeli Savaşı · 67.
 Ovacık Köyü/Nâhiyesi (Gülнар'da) · 98, 107, 120, 155, 258, 479.
 Ovalık Kilikya · 41, 45, 48, 50.
 Oyana · 167.
 Oyladin · 431, 441.
 Oyuklu Dağı · 34.
 ÖMER FEVZİ EFENDİ, Mut Kaymakamı · 163.
 ÖMER PAŞA, Niğde Mutasarrıfı · 73.
 Örentepe · 43.
 Özköy · 118, 126.

P, Q

P SERVILIUS VATIA · 47.
 Palantepe · 117, 468, 538.
 Pamfilya · 54.
 Pamuklu (Panbeli) · 37, 405.

Pamuklu Vadisi · 37.
 Pamukova · 174.
 Parthlar · 48.
 Pax Romana · 32, 49.
 Payas · 134, 238.
 Payas Hapishânesi · 134.
 Perakende · 432, 445.
 Pers(ler) · 27, 46.
 Persendi Köyü · 310, 323, 326.
 PHILIPPE AUGUSTE · 57.
 Pınarbaşı Mahallesi · 80, 347, 568.
 PİR AHMED BEY · 66, 67, 68, 643, 644.
 PİR HALİFE · 66, 232, 233, 234, 643, 644, 645.
 Pır Halife Camii Vakfı · 644.
 Pırınç Suyu · 46.
 Pırınçözü · 356, 399.
 Pırlı Çelebi Mescidi · 612.
 Pisidia · 34, 48, 49.
 Polemon · 49.
 Pompeiopolis · 41.
 Pompeiopolis Köprüsü · 62.
 Pompeius · 48.
 POMPEIUS MAGNUS, Romalı General · 48.
 Pontus · 48, 49.
 Provincia Cilicia · 48.
 PTOLEMAİOS PHILADELPHOS · 49.
 Ptolemaioslar · 46.
 Que · 45, 46.

R

Ramazanlı Cemaati · 295.
 RAMAZANOĞLU İSMAIL BEY, Adana Beylerbeyi · 295.
 Ramazanoğulları · 64.
 RAZİYE ZEYNELOĞLU · 629.
 Razlık · 165.
 RECÂİ ARGAT, Mut Kaymakamı · 173, 174.
 Redif (Askerleri/Taburları/Teşkilatı) · 81, 88, 89, 92, 191, 260.
 REFİK NECDET AKTAŞ, Mut Kaymakam Refiği · 173.
 REMZİ KIRMIZI, Göksu Belediye Başkanı · 185.
 REMZİ ÖZEN, Mut Kaymakamı · 174.
 RIZA KESKİN, Mut Belediye Başkanı · 181.
 Rodos Şövalyeleri · 67.
 Roma · 27, 32, 36, 37, 40, 41, 42, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 240, 582, 587, 588, 592, 597, 614.
 Roma Barışı · 32, 49.
 Roma İmparatorluğu · 47, 48, 50, 51.
 Roma Lâhitleri, Mut'ta · 50.
 Roma Senatosu · 47.
 Rough Cilicia · 45.
 RUKİYE HANIM, Şeyh Ali Semerkandi'nin Eşi · 618, 619.
 RÜKNEDDİN KILIÇ ARSLAN IV · 60.
 Rum(lar) · 65, 67, 242, 371, 514, 515, 531, 534, 617.
 Rumca · 172, 514.
 Rumeli · 63, 65, 85, 89, 109, 157, 452, 512, 516, 537, 565, 606.
 Rus(lar) · 371, 466, 518, 526, 541, 555, 637.
 Rusuk · 168.
 RÜKNEDDİN SÜLEYMAN ŞAH · 58.
 RÜŞTÜ DİNÇER, Mut Belediye Başkanı · 184.
 RÜŞTÜ HASAN, İçel Kaymakamı · 191.
 RÜŞTÜ PAŞA, Suriye Valisi · 463.

S

SÂDİK FÂHİR ARKAN, Mut Kaymakamı · 172.
 SÂDİK HALUK OSKAY, Mut Kaymakamı · 173.
 SAFFET PAŞA · 250.
 SAİD EFENDİ, Mut Mal Müdürü · 155.
 SAİD PAŞA, Şura-yı Devlet Reisi · 37, 260, 263, 264.
 Salihli · 155.
 SALİM ATALAY, Mut Belediye Başkanı · 183.
 SALMANASSAR III · 45.
 SAMİ PAŞA, Tırhala Mutasarrıfı · 89.
 Samsun · 451, 452.
 Saray · 172, 242.
 SARGON II, Asur Kralı · 45.
 SARI NEBİ-OĞLU GÖDE HASAN · 306, 325.
 SARI NEBİ-OĞLU HALİL · 325.
 SARI NEBİ-OĞLU HÜSEYİN · 324.
 SARI NEBİ-OĞLU MUSTAFA · 299, 325.
 SARI NEBİ-OĞLU SEYYİD HASAN · 307.
 Sankavak · 34, 37, 75, 78, 92, 93, 97, 98, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 114, 115, 118, 120, 125, 126, 136, 155, 156, 186, 195, 196, 198, 199, 207, 210, 212, 216, 232, 233, 234, 235, 237, 288, 297, 298, 300, 302, 303, 304, 306, 307, 308, 310, 315, 316, 317, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 330, 331, 332, 361, 364, 381, 402, 435, 445, 451, 452, 459, 461, 462, 517, 518, 520, 521, 525, 528, 529, 530, 535, 557, 598, 642.
 Sankeçili · 27, 109, 118, 551, 554.
 Sarıveliler · 126.
 Sarıyer · 172.
 Saruhan · 359.
 Sasani(ler) · 50, 51.
 Seferihisar · 174.
 Seki Kalesi · 573.
 SELAHATTİN ARSLAN, Mut Belediye Başkanı · 184, 629.
 Selamlı · 117, 129, 409, 411, 433, 438, 440, 447, 448, 468.
 Selânik · 165, 168, 586.
 Selçuklular · 33, 56, 58, 59, 60, 582, 583, 604, 614.
 Selendi · 76, 78, 92, 93, 99, 131, 155, 174, 244, 245, 255, 258, 265, 275, 293, 301, 312, 321, 324, 328, 330, 343, 395, 396, 400.
 Seleukeia · 37, 47, 598.
 Seleukos Devleti · 32, 47.
 Selefkos · 241.
 SELİM III · 81, 88, 89.
 Selinos (Gazipaşa) · 46, 598.
 Semerkand · 616.
 Sertavul · 33, 520, 560, 561, 564, 578, 580, 629.
 Sertavul Beli · 33.
 Sertavul Hanı · 580.
 Seydişehir · 160, 294.
 SEYYİD ABİD, Gölner Âyanı · 307, 327.
 SEYYİD AHMED PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 324, 328.
 SEYYİD ALİ PAŞA, Sadrazam · 622.
 Seyyid Beşir Esir Kampı, Kahire'de · 168.
 SEYYİD HASAN, Karataş Âyanı · 297.
 SEYYİD HASAN PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 308.
 SEYYİD İBRAHİM EFENDİ, Mut Nâibi · 365.
 SEYYİD MEHMED PAŞA, Şehsuvarzâde, Vezir · 73.
 SEYYİD NUREDDİN PAŞA, Tophâne-i Âmire Nâzırı · 300.
 SEYYİD SUNULLAH BEY, Mut Âyanı · 303, 304, 307.
 SEYYİD ZEYNELABİDİN · 73, 641, 643.
 Seyyidler · 357.

SIĞIRCIK SUYU ŞEYHİ · 636, 637.
 Sırba · 174.
 Sırpalar · 65, 466.
 SITKI ULUĞ, Mut Kaymakamı · 171.
 Sibilia Prensiği · 57.
 Silifke · 27, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 41, 42, 44, 47, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 66, 67, 71, 72, 75, 76, 78, 80, 92, 93, 95, 97, 102, 103, 106, 109, 120, 126, 129, 130, 132, 135, 136, 187, 232, 234, 235, 236, 237, 239, 241, 242, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 289, 290, 291, 296, 297, 299, 301, 304, 306, 307, 310, 312, 317, 319, 322, 323, 324, 325, 327, 328, 330, 332, 343, 348, 358, 374, 375, 377, 378, 394, 395, 397, 399, 400, 401, 402, 404, 457, 459, 460, 462, 463, 470, 471, 472, 475, 476, 477, 479, 509, 510, 512, 515, 516, 517, 518, 521, 522, 525, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 548, 549, 550, 551, 552, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 566, 573, 583, 584, 592, 598, 607, 617, 638, 639, 643.
 Silifke İskelesi · 251.
 Silifke Kalesi · 319, 573.
 Silifke Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti · 534, 536, 537, 540, 558, 559.
 Silifkeliler · 102, 103, 255, 258, 259, 260, 261, 263, 274, 275, 536, 539, 566.
 Silivri · 175.
 Silvan · 168.
 Sinabiç · 46, 597, 598.
 SİNAN PAŞA · 65.
 Sinanlı · 67, 74, 76, 78, 80, 92, 93, 105, 106, 110, 114, 125, 127, 136, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 232, 233, 234, 235, 237, 292, 297, 298, 302, 303, 304, 305, 308, 312, 315, 316, 317, 321, 322, 323, 324, 325, 327, 330, 348, 355, 358, 361, 364, 394, 395, 396, 397, 400, 403, 405, 407, 451, 459, 460, 461, 462, 463, 521, 525, 529, 530, 532, 554, 632, 634, 640, 641, 642, 643, 644, 646.
 Sinanlılar · 80.
 Sivas · 163, 169, 175, 290, 295, 516, 517, 551, 565.
 Sivrice · 174.
 Soloi · 41.
 Söğütözü Köprüsü · 50, 582.
 SUAD YENİDÜNYA, Mut Kaymakam Vekili · 175.
 Suçatı · 35, 43, 407, 433, 445, 538.
 Suhte Fesadı/İsyanı · 291, 295.
 Sulla · 47.
 Sultanahmet Camii · 165.
 Sultandağ · 176.
 Sultanlar Cemaati · 291.
 Suluca · 399.
 Suntaras Nehri · 238.
 SUNULLAH BEY, Mut Âyanı · 308, 312, 317, 326.
 SUNULLAH BEY, Sinanlı Âyanı · 305.
 SUNULLAH BEY, Sinanlı Kaza Müdürü · 186, 187, 188, 189.
 SUNULLAH BEY, Zeyne Âyanı · 305.
 SUNULLAH BEY, Anamur'lu · 326.
 SUNULLAH PAŞA, Seyyid, İçel Mutasarrıfı · 73, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 305, 306, 307, 325, 579, 638.
 SUNULLAH PAŞA-OĞLU ABDURRAHMAN · 300, 301.
 SUNULLAH PAŞA-OĞLU ABDÜLMÜMİN · 302.

SUNULLAH PAŞA-OĞLU ABİD · 299.
SUNULLAH PAŞA-OĞLU AHMED · 299, 300, 306, 325.
SUNULLAH PAŞA-OĞLU HACI SUNULLAH BEY · 305.
SUNULLAH PAŞA-OĞLU MAHMUD · 301, 302.
SUNULLAH PAŞA-OĞLU MUSTAFA · 298.
SUNULLAH PAŞA-OĞLU SUNULLAH · 303.
Suriye · 37, 47, 49, 50, 54, 55, 56, 58, 59, 65, 89, 163,
238, 241, 463, 509, 567, 588.
Suyut · 196.
SÜLEYMAN BEY, Mut Belediye Başkanı · 180.
SÜLEYMAN DENİZ, Mut Kaymakamı · 177.
SÜLEYMAN SİRRI BEY, Mut Kaymakamı · 167, 168.
SÜLEYMAN ŞAH, Kutalmışoğlu · 55, 56, 58, 59.
Sürmene · 171.
Sütçüler · 175.
Syennesis · 46.

Ş

Şam · 54, 159, 163, 290, 292, 639.
Şamiler · 290, 346.
Şanşa · 117.
ŞAPUR I, Sasani Kralı · 51.
Şebinkarahisar · 120.
ŞEHABEDDİN BEY, İçel Mutasarrıfı · 257, 258, 274.
Şehba · 163.
ŞEHZÂDE MUSTAFA · 66.
ŞEMSÜDDİN MEHMED BEY · 60.
Şerefli Koçisar · 173.
ŞEYH ALİ SEMERKANDÎ · 30, 570, 601, 608, 615, 616,
617, 618, 619, 620, 621, 622, 624, 625, 626, 627, 628,
630, 631, 632, 634, 636, 637, 638.
Şeyh Ali Semerkandî Türbesi/Vakfı · 618, 634.
ŞEYH HOCENDİ · 614.
Şeyh Mahallesi · 125, 129, 518, 520, 569.
Şeyh Piri Halife Cami Vakfı · 644.
Şeyh Tevekküllü Zaviyesi · 607.
Şeyh Umur · 622, 624, 638.
ŞİRVANLI ŞEYH YAHYA · 629.
ŞUPPİLULİUMA · 44.
ŞÜKRÜ İSMAİL TEZEL, Mut Kaymakamı · 177.

T

Tahcis Cemaati · 332.
TÂHİR GALİB SERATLI, Mut Kaymakamı · 176.
TALAT HOROZ, Mut Kaymakam Vekili · 176.
TALAT PAŞA · 131, 136, 468, 478.
Talib Dede Zaviyesi · 608.
TANU · 61.
Tanzimat · 73, 74, 81, 82, 83, 89, 90, 91, 92, 93, 129,
136, 407, 451, 458, 462, 463, 626, 638.
Tarhuntassa Krallığı · 45.
Tarsus · 27, 33, 35, 36, 41, 46, 47, 48, 50, 51, 54, 55, 56,
57, 58, 59, 61, 62, 64, 67, 95, 99, 100, 101, 120, 126,
129, 130, 132, 172, 173, 239, 240, 242, 290, 291, 294,
295, 297, 300, 301, 312, 325, 358, 374, 375, 376, 377,
378, 379, 453, 510, 518, 521, 537, 542, 544, 545, 546,
547, 549, 550, 557, 559, 566, 567, 598.
Tarsus Kalesi · 51.
Tartak (Tarnak) · 478.
Taşeli · 33, 63, 64, 66, 393, 399, 566.
Taşhan · 580.
Taşucu · 239, 241, 242, 253, 258, 274, 479, 482.
Taşucu İskelesi · 241, 242, 253, 258.

Tatlar · 115.
Tece · 453.
Teke · 167, 290, 297, 482.
Tekeli Köyü · 80, 605.
Tepedelen · 164.
Terme · 166, 364.
TEVFİK DOĞANLAR, Mut Belediye Başkanı · 182.
TEVFİK PEKİN, Mut Kaymakamı · 174, 175, 184.
Thema Seleukia · 51.
Tırhala · 89.
Tırtar Aşireti · 93, 109.
Tikveş · 165.
TİMUR PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 312.
TİMURTAŞ PAŞA · 63.
Tiritse · 241.
Titiopolis · 51.
TOLUNOĞLU AHMED BEY · 55.
Topkaraağaç · 73.
Toros Dağları · 33, 34, 45, 580.
Toros-Amanos Şirket-i İnşaiyesi · 470, 471.
Tortum · 162.
Tosmurlu Aşireti · 109.
Tömbekli Burun · 66.
Tömük · 535, 542, 547, 559.
Trablusşam · 58, 59, 89, 132.
Trabzon · 364, 452, 463.
Trakya · 467, 509, 595.
Tuğrul · 473, 577, 578, 599, 611, 612.
Tunceli · 172.
TUTHALİA II · 43, 44.
TUTHALİA IV, Hitit Kralı · 44.
TUTUŞ · 56.
Tuwanuwa · 45.
Türkçe · 56, 66, 92, 158, 159, 160, 162, 163, 165, 166.
Türkiye · 28, 40, 41, 120, 122, 170, 293, 374, 376.
Türkiye Büyük Millet Meclisi · 122
Türkmen Aşiretleri · 55.

U, Ü

Uçbey · 393.
Ugarit · 37.
Ulaş Nahiyesi · 291.
Uluborlu · 160, 161.
Umur Aşireti · 291.
UMUR BEY, İçel Sancakbeyi · 71.
Ura · 37, 44.
Urfa · 58, 59, 155.
Urla · 174.
UZUN HASAN · 66, 67, 68, 643, 644.
Uzuncaburç · 37, 51, 533, 536, 539, 598.
Ürgüp · 160, 166.
Üsküdar · 86, 167, 300.

V

Van · 172, 185.
Varto · 174.
Vatia · 47, 48.
VEFİK PAŞA · 252.
VELİD I · 54.
Venedik · 66, 67.
Viyana Kuşatması II · 298.
Vize · 172.

Y

Yabanâbâd · 636, 637.
Yağda · 120, 241, 532, 533, 535, 536, 549, 567.
Yahudi · 371, 372.
YAHYA İNANICI, Mut Belediye Başkanı · 183.
Yakacık Mezraası · 396.
YAKUP (İNCEL), Mut Belediye Başkanı · 177, 560, 568.
Yalınzıcabag · 80, 317, 598, 641.
Yalova · 167, 172.
Yanya · 162, 164, 512.
Yapıntı · 67, 117, 468, 538, 578.
Yasdıktaş · 453.
Yatırtaş Mahallesi · 126.
YAŞAR BEY, Yüzbaşı, Mut Bölüğü Komutanı · 520, 528, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 557, 559.
YAVUZ SULTAN SELİM · 289.
Yayladağı · 173.
Yazalanı Mahallesi · 126.
Yemen · 168, 169, 292.
Yeniçeri Ocağı · 330.
Yenisu · 36, 317, 564.
Yerebakan · 551, 552, 554.
Yerli Cengan Cemaati · 409, 410, 411, 417, 437.
Yerli Kiptiyan-ı İslam-ı Tahtacıyan · 409, 410, 411, 417.
Yeşilyurt · 126, 597.
YEZİD · 54.
Yörük Cemaati · 76, 435.
Yörükân Bölgesi · 93.
Yukarı Hacı Ahmedli · 115.
Yukarı Köşelerli · 116, 126.
Yukarıkişla · 354, 403, 599, 611.
Yunanistan · 171, 514.
YUSUF PAŞA, İçel Muhassılı · 246, 247, 362.
YUSUF ZİYÂEDDİN EFENDİ, Mut Kaymakamı · 154.
Yüglük Dağı · 34.
Yümüktepe · 43.

Z

Zallara · 42.
Zenopolis · 51.
Zeus Tapınağı · 46.
Zeyken Vadisi · 399.
Zeyne · 78, 92, 93, 98, 105, 298, 303, 304, 305, 306, 307, 314, 317, 320, 321, 322, 324, 325, 330, 331, 361, 403, 465, 598, 608, 611, 615, 616, 617, 618, 624, 626, 627, 629, 634, 637.
ZEYNELABİDİN, Şeyh Ali Semerkandi'nin oğlu · 617, 618, 619, 629.
ZEYNELABİDİN PAŞA, İçel Mutasarrıfı · 316.
ZEYNELHAC · 60, 638, 639.
Zeyneoğulları · 619, 629.
Zeytin Düzü · 451, 459.
Zeytinçukuru · 126.
Zimar · 169.
ZİYA EFENDİ, Mut Kaymakamı · 153.
ZİYA PAŞA, Adana Valisi · 275.
Ziyaeddin Köyü · 212, 214.
Zonguldak · 173, 174.
Zulkadriye · 158.
ZÜLFİKAR ÇAVUŞ · 562.
ZÜLFİKAR PAŞA, Konya Valisi · 297.

Mut şehrinin tarihi oldukça eski olup, kuruluşu Roma İmparatorluğu dönemine rastlamaktadır. İmparator Augustus Antonius'un M.Ö. 39'da Dağlık Kilikya'da "Pax Romana" (Roma Barışı)'yı tesis etmek amacıyla uyguladığı politika çerçevesinde oluşturulan ve emekli askerleri yetiştirmek için kurulan "koloni"lerden biri olan "Colonia Iulia Augusta Felix Ninica", daha sonra İmparator Claudios döneminde (M.S. 41-45) "şehir statüsü" kazanmış ve bu kişinin adına izafeten şehre "Claudiopolis" denilmiştir.

Sonraki dönemlerde "Mut" adını alan ve günümüze kadar da bu adla gelen şehir, 2010 yılı itibarıyla Mersin iline bağlı ve 28.842 (köyleriyle birlikte toplam 63.607) nüfuslu bir ilçedir.

İşte elinizdeki bu kitapta, Mut'un tarih öncesi dönemlerden başlayarak Cumhuriyete kadar gelen siyasî, sosyal, ekonomik ve kültürel tarihini bulacaksınız.

ISBN 975-00268-0-2

MUT
BELEDİYESİ
www.mut.bel.tr

